

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS

Emerytury i renty w 2015r.

Retirement and Other Pensions in 2015

WARSZAWA 2016 WARSAW

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia
*CSO, Social Surveys
and Living Conditions Department*

kierujący
supervisor

dr Piotr Łysoń - Dyrektor Departamentu
Director of the Department

zespół
team

Joanna Marzęcka
Joanna Mikke
Elżbieta Król (mapa)

Projekt okładki
Cover design
Druk i oprawa

Lidia Motrenko-Makuch

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 2082-7164

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>
Publication available on <http://www.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja jest całościowym opracowaniem statystyki publicznej na temat emerytur i rent oraz populacji osób i gospodarstw domowych, korzystających z tych świadczeń.

Publikacja składa się z części metodologicznej, komentarza analitycznego i tabel wynikowych. Część metodologiczna obejmuje definicje pojęć stosowanych w statystyce dotyczącej emerytur i rent. Komentarz analityczny zawiera opis stanu i zmian zachodzących w: liczebności i strukturze populacji emerytów i rencistów, kwotach świadczeń emerytalno-rentowych, wysokości przeciętnej emerytury i renty. Obejmuje także informacje o dochodach i wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, a także o ich warunkach mieszkaniowych i zagrożeniu ubóstwem.

Dział pierwszy części tabelarycznej zawiera dane dotyczące populacji emerytów i rencistów oraz jej dynamiki, a także struktury według płci, wieku, zawodu, regionów, województw oraz instytucji wypłacających świadczenia.

W drugim dziale części tabelarycznej zaprezentowano kwoty świadczeń brutto według rodzaju (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne), dynamikę ich zmian oraz przeciętne miesięczne kwoty emerytur i rent. Dane te są prezentowane w przekrojach według regionów i województw. Ponadto zostały przedstawione kwoty i liczebność świadczeń pozaubezpieczeniowych oraz relacje średniej miesięcznej emerytury brutto do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

W dziale trzecim umieszczono informacje dotyczące dochodów gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wydatków tych gospodarstw na towary i usługi konsumpcyjne oraz na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, a także subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.

Publikacja została opracowana na podstawie danych ze sprawozdawczości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych. Ponadto wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej z „Badania budżetów gospodarstw domowych” i „Europejskiego badania dochodów i warunków życia” (EU-SILC).

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o sytuacji materialnej emerytów i rencistów oraz wydatkach publicznych na emerytury i renty.

Dyrektor Departamentu
Badań Społecznych i Warunków Życia

dr Piotr Łysoń

PREFACE

This publication is a comprehensive elaboration by the Central Statistical Office on retirement and other pensions in Poland as well as the population and households entitled to these benefits.

The publication consists of methodological part, analytical commentary and tables. The methodological part covers definitions of terminology used in social benefits statistics. The analytical commentary includes a description of the state and changes in the number and structure of retiree and pensioner population and the value and average amounts of retirement and other pensions as well as income and expenditures of retiree and pensioner households, their housing conditions and risk of poverty.

The first part of the tables covers data on dynamics and structure of retiree and pensioner population by sex, age, occupation, region, voivodship as well as by institutions distributing retirement and other pensions.

The second part of the tables presents amounts of gross benefits by type (retirement pension, disability pension, survivors pension), dynamics of change and average monthly retirement and other pensions. The data are presented by regions and voivodships. The elaboration also includes value and number of non-insurance benefits as well as average monthly gross retirement pension in relation to the average monthly gross salary in the national economy.

The third part shows information on retiree and pensioner households income and expenditures on consumption of goods, services and equipment as well as household running costs. Also information on subjective assessment of financial condition of retiree and pensioner households is presented.

The publication has been prepared on the basis of data from the reports of the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insurance Fund, the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration, the Ministry of Justice and the Institute of Labour and Social Studies. Moreover, there have been also presented in the publication the results of surveys carried out by the Central Statistical Office: Household Budget Survey and EU-SILC.

I hope that this publication will serve as an important source of information on financial situation of retirees and pensioners as well as public expenditures on retirement and other pensions.

*Director
of the Social Surveys and Living Conditions
Department*

Piotr Łysoń, Ph.D.

SPIS TREŚCI

	Nr	Str.
PRZEDMOWA	x	3
DEFINICJE POJĘĆ	x	11
UWAGI OGÓLNE	x	14
KOMENTARZ ANALITYCZNY	x	17
Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów.....	x	17
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe.....	x	20
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne.....	x	20
Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy.....	x	22
Osoby otrzymujące renty rodzinne.....	x	22
Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce.....	x	23
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS.....	x	23
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS.....	x	26
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS.....	x	27
Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2015.....	x	29
Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	31
Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	31
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania.....	x	33
Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	33
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	34
Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów.....	x	34
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów.....	x	36
 TABLICE WYNIKOWE		
DZIAŁ I Świadczeniobiorcy		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w latach 2005-2015 według instytucji wypłacających.....	1	38
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	2	39
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	3	40
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw.....	4	41
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów.....	5	42
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	6	43
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	7	44
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw.....	8	45
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów.....	9	46
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	10	47
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń według zawodów.....	11	48
Emeryci i renciści jako odsetek populacji mieszkańców według województw w roku 2000 i 2015..	12	49
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku.....	13	50

	Nr	Str.
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według płci i wieku.....	14	51
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej według płci i wieku.....	15	52
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości według płci i wieku.....	16	53
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji według płci i wieku.....	17	54

DZIAŁ II Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe

Emerytury i renty brutto w latach 2005-2015 według instytucji wypłacających	18	55
Emerytury i renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	19	56
Renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	20	57
Emerytury i renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	21	58
Renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	22	59
Emerytury i renty brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	23	60
Liczba emerytów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w latach 2000-2011.....	24	61
Liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2015 r.....	25	62
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w latach 2005 – 2015 według instytucji wypłacających	26	63
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	27	64
Przeciętna miesięczna renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	28	65
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw.....	29	66
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów	30	67
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	31	68
Przeciętna miesięczna renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	32	69
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw	33	70
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów	34	71
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	35	72
Świadczenia pozaubezpieczeniowe z Ministerstwa Obrony Narodowej, z Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.....	36	73
Świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa ..	37	74
Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa.....	38	74
Emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według zawodów.....	39	75
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2015.....	40	76
Średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2015	41	76

	Nr	Str.
DZIAŁ III Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	42	77
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	43	78
Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2015 r. (2014 r.=100)	44	79
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	45	80
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania.....	46	81
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2015 r. w porównaniu do 2014 r. (2014 r.=100).....	47	82
Trudności gospodarstw domowych emerytów i rencistów w zaspokajaniu potrzeb	48	83
Mieszkania użytkowane przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów	49	83
Wyposażenie mieszkań emerytów i rencistów w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne.	50	84
Stan mieszkań zajmowanych przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów.....	51	85
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów	52	86
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów.....	53	86
WYKRESY		
Struktura populacji emerytów i rencistów	1	17
Liczba emerytów i rencistów w Polsce w latach 2000–2015 (w tys. osób)	2	18
Osoby pobierające emerytury w grudniu 2015 roku według wieku (w tys.)	3	21
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS (w tys. zł).....	4	24
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS (w tys. zł).....	5	26
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS (w tys. zł).....	6	28
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2015.....	7	29
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2015	8	30
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2015	9	35
MAPA		
Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji mieszkańców.....	1	19

CONTENTS

	No.	Page
PREFACE	x	4
DEFINITIONS OF TERMS	x	11
GENERAL NOTES	x	14
ANALYTICAL COMMENTARY	x	17
<i>Number and structure of retirees' and pensioners' population</i>	x	17
<i>Persons receiving retirement and other pension benefits</i>	x	20
<i>Persons receiving retirement pensions</i>	x	20
<i>Persons receiving disability pensions</i>	x	22
<i>Persons receiving survivors pensions</i>	x	22
<i>Amount of retirement and other pension benefits in Poland</i>	x	23
<i>Amount of retirement and other pension benefits from SII</i>	x	23
<i>Amount of retirement and other pension benefits from ASIF</i>	x	26
<i>Amount of retirement and other pension benefits from MND, MIA and MS</i>	x	27
<i>Changes of average monthly retirement pension in 2000-2015</i>	x	29
<i>Income of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Expenditures of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households</i>	x	33
<i>Housing conditions retirees' and pensioners' households</i>	x	33
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households</i>	x	34
<i>The subsistence minimum and social minimum for retirees' households</i>	x	34
<i>Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'</i>	x	36
 TABLES		
PART I Beneficiaries		
<i>Monthly average number of retirees and pensioners in 2005-2015 by institutions</i>	1	38
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	2	39
<i>Monthly average number of pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	3	40
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by regions and voivodships</i>	4	41
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by regions</i>	5	42
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	6	43
<i>Monthly average number of pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	7	44
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships</i>	8	45
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by regions</i>	9	46
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration</i>	10	47
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the non-agricultural social security system by occupation</i>	11	48
<i>Retirees and pensioners by voivodships in 2000 and 2015 (in persons and as percent of total population)</i>	12	49
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Social Insurance Institution by sex and age</i>	13	50

	No.	Page
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by sex and age.....</i>	14	51
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of National Defence by sex and age.....</i>	15	52
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Justice by sex and age...</i>	16	53
<i>Persons receiving retirement and disability pensions from the Ministry of Interior and Administration by sex and age.....</i>	17	54
<i>PART II Retirement and other pensions, non-insurance benefits</i>		
<i>Gross retirement and other pensions in 2005-2015 by institutions.....</i>	18	55
<i>Gross retirement and other pensions from the Social Insurance Institution by voivodships .....</i>	19	56
<i>Gross pensions from the Social Insurance Institution by voivodships.....</i>	20	57
<i>Gross retirement and other pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships.....</i>	21	58
<i>Gross pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships.....</i>	22	59
<i>Gross retirement and other pensions from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior.....</i>	23	60
<i>Number of retirees from the Social Insurance Institution by benefit amount in 2000-2011.....</i>	24	61
<i>Number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by benefit amount in March of 2015.....</i>	25	62
<i>Monthly average gross retirement and other pension in 2005-2015 by institutions.....</i>	26	63
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by voivodships.....</i>	27	64
<i>Monthly average gross pension from the Social Insurance Institution by voivodships.....</i>	28	65
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by regions and voivodships.....</i>	29	66
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Social Insurance Institution by regions.....</i>	30	67
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships.....</i>	31	68
<i>Monthly average gross pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships.....</i>	32	69
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships.....</i>	33	70
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions.....</i>	34	71
<i>Monthly average gross retirement and other pension from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration.....</i>	35	72
<i>Non-insurance benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration.....</i>	36	73
<i>Benefits from the Social Insurance Institution from 75313 allocation in state budget.....</i>	37	74
<i>Benefits from the Agricultural Social Insurance Fund from 75313 allocation in state budget.....</i>	38	74
<i>Gross retirement and other pensions from non-agricultural social security system by occupation...</i>	39	75
<i>Relation of monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2015.....</i>	40	76
<i>Yearly subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2015.....</i>	41	76
<i>PART III Retirees' and pensioners' households</i>		
<i>Monthly average income per capita in retirees' and pensioners' households.....</i>	42	77
<i>Monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households.....</i>	43	78

	No.	Page
<i>Dynamics of monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households expenditure in 2015 (2014=100)</i>	44	79
<i>Monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households</i>	45	80
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households</i>	46	81
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2015 compared with 2014 (2014=100)</i>	47	82
<i>Difficulties in satisfying retirees' and pensioners' needs in their households</i>	48	83
<i>Dwellings occupied by retirees' and pensioners' households</i>	49	83
<i>Equipment of dwellings of retirees' and pensioners' households in technical and sanitary installations</i>	50	84
<i>Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households</i>	51	85
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees and pensioners' households</i>	52	86
<i>Subjective opinion about health of retirees and pensioners</i>	53	86
 GRAPHS		
<i>Structure of retirees' and pensioners' population</i>	1	17
<i>Number of retirees and pensioners in Poland in 2000–2015 (in thous. persons)</i>	2	18
<i>Persons receiving retirement pensions in December 2015 by age (in thous.)</i>	3	21
<i>Amount of retirement and other pension benefits from the Social Insurance Institution (in thous. zł)</i>	4	24
<i>Amount of retirement and other pension benefits from the Agricultural Social Insurance Fund (in thous. zł)</i>	5	26
<i>Amount of retirement and other pension benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior and Administration (in thous. zł)</i>	6	28
<i>Relation of the average monthly gross retirement pension from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2015</i>	7	29
<i>Relation of the average monthly gross retirement pension from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2015</i>	8	30
<i>Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pension from non-agricultural social security system compared to subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2015</i>	9	35
 MAP		
<i>Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population</i>	1	19

DEFINICJE POJEĆ

- 1. Emerytura** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który spełnia warunki uprawniające do emerytury z ubezpieczenia społecznego tzn. osiągnął wiek emerytalny zróżnicowany w zależności od płci, zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz ma odpowiedni okres składkowy i nieskładkowy. Wysokość emerytury dla osób, które urodziły się przed rokiem 1949 określona jest przez staż pracy i wysokość zarobków w wybranych okresach pracy.
Dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego lub które nie są członkami OFE i nie spełniły warunków do emerytury na dotychczasowych zasadach, wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunki nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych przez MON, MSWiA oraz MS oraz wysokość tych świadczeń uregulowane są odrębnie (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 166, poz. 1609).
- 2. Renta z tytułu niezdolności do pracy** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach określonych przepisami, ale nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jednakże w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy ubezpieczonemu przysługuje renta, mimo iż nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Ponadto ubezpieczonemu przysługuje renta mimo, iż stał się niezdolny do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania określonych okresów w przypadku, gdy ma odpowiednio długi okres składkowy i nieskładkowy (kobieta 20 lat, mężczyzna 25 lat).
- 3. Renta rodzinna** – świadczenie pieniężne przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń, bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.
- 4. Przeciętna emerytura i renta brutto** – została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

5. **Dochód rozporządzalny** – obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- a) **dochód z pracy najemnej** – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego (wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń),
- b) **dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie**, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami,
- c) **dochód z pracy na własny rachunek**, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu,
- d) **dochód z własności** (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości (tj. przychody minus nakłady) niezwiązanych z prowadzoną działalnością oraz ziemi,
- e) **dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych**, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe,
- f) **dochód ze świadczeń pozostałych**, który obejmuje m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
- g) **pozostały dochód**, który obejmuje m. in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

6. **Dochód do dyspozycji** – dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
7. **Minimum socjalne** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum socjalne jest modelem zaspokajania potrzeb na niskim poziomie, ale jeszcze wystarczającym dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i niezagrażającym biologicznemu i psycho-fizycznemu rozwojowi człowieka. Przy określaniu minimum socjalnego szczególny nacisk kładzie się na możliwość utrzymywania więzi społecznych, dlatego też „koszyk” ten obejmuje nie tylko zakup żywności, odzieży i obuwia, środki na utrzymanie mieszkania, ochronę zdrowia czy higienę, ale też wydatki umożliwiające wykonywanie pracy (transport lokalny i łączność), kształcenie i wychowanie dzieci, utrzymywanie więzi rodzinnych, kontaktów towarzyskich i minimalne uczestniczenie w kulturze.
8. **Minimum egzystencji** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Znajdują się w nim wyłącznie dobra służące zaspokajaniu potrzeb egzystencjalnych (żywność, odzież i obuwie, mieszkanie, ochrona zdrowia i higiena).
9. **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** – osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami.
10. **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** – zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie gospodarujących posiadanymi zasobami, w tym pieniężnymi. Gospodarstwa domowe reprezentujące podstawowe społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalono na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania.

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane dane zawierające informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez:
  - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2014 r. środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE);
  - b) Ministerstwo Obrony Narodowej – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MON;
  - c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa publicznego tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i byłego Urzędu Ochrony Państwa oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu MSWiA;
  - d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MS.
2. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.
3. Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
4. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m. in.:
  - a) pracownicy;
  - b) osoby wykonujące pracę nakładczą;

- c) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
  - d) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
  - e) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
  - f) duchowni;
  - g) żołnierze zawodowi;
  - h) funkcjonariusze służb bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa;
  - i) rolnicy indywidualni;
  - j) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. także osoby represjonowane.
5. Kwoty wypłat świadczeń emerytalno-rentowych podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenia zdrowotne.
  6. W publikacji zaprezentowano informacje o świadczeniach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. Są to: ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych, dodatki kompensacyjne oraz świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.
  7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
  8. W publikacji wykorzystano dane otrzymane od następujących instytucji:
    - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tab.1-5, 11-13, 18-20, 24, 25, 26-30, 37, 39-41, wykresy 1-3, 4, 7, 9, mapa 1);
    - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (tab.1, 6-9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 31-34, 38, wykres 1-3, 5, 8, mapa 1);
    - c) Ministerstwo Obrony Narodowej (tab.1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
    - d) Ministerstwo Sprawiedliwości (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);

- e) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (tab.1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
- f) Dane wynikowe z badania budżetów gospodarstw domowych za 2015 rok¹ (tab. 41-47, 49, 50, 52, wykres 9);
- g) Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC) 2015 (tab. 48, 51, 53);
- h) Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (tab. 41, wykres 9).

---

¹ Wyniki badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie, w podziale na miasto i wieś, pochodzącymi z NSP 2011 r.

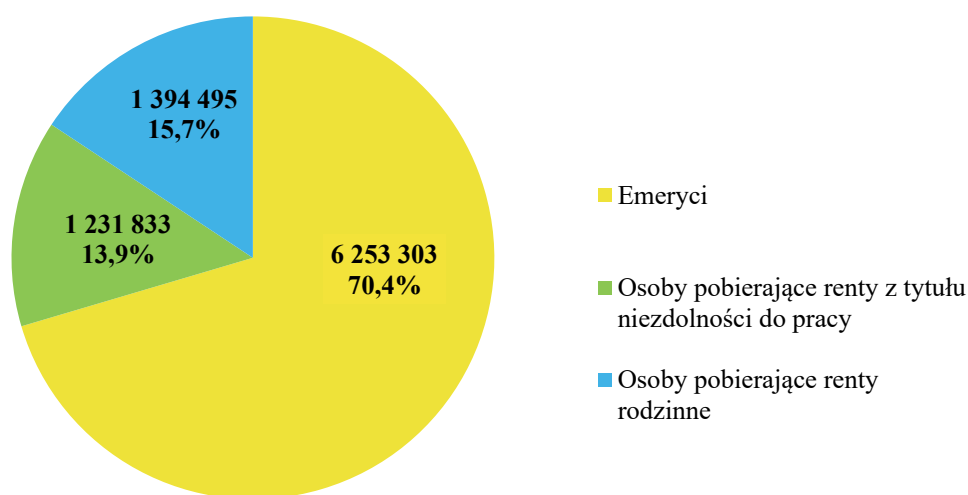

KOMENTARZ ANALITYCZNY

Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów

W 2015 roku liczba emerytów i rencistów w Polsce wyniosła 8 879,6 tys. osób i była o 0,1% wyższa niż w roku poprzednim. W stosunku do liczby ludności Polski grupa ta stanowiła, podobnie jak w roku poprzednim 23,1% i dominowały w niej osoby pobierające emerytury.

WYKRES 1. STRUKTURA POPULACJI EMERYTÓW I RENCISTÓW
STRUCTURE OF RETIREES' AND PENSIONERS' POPULATION

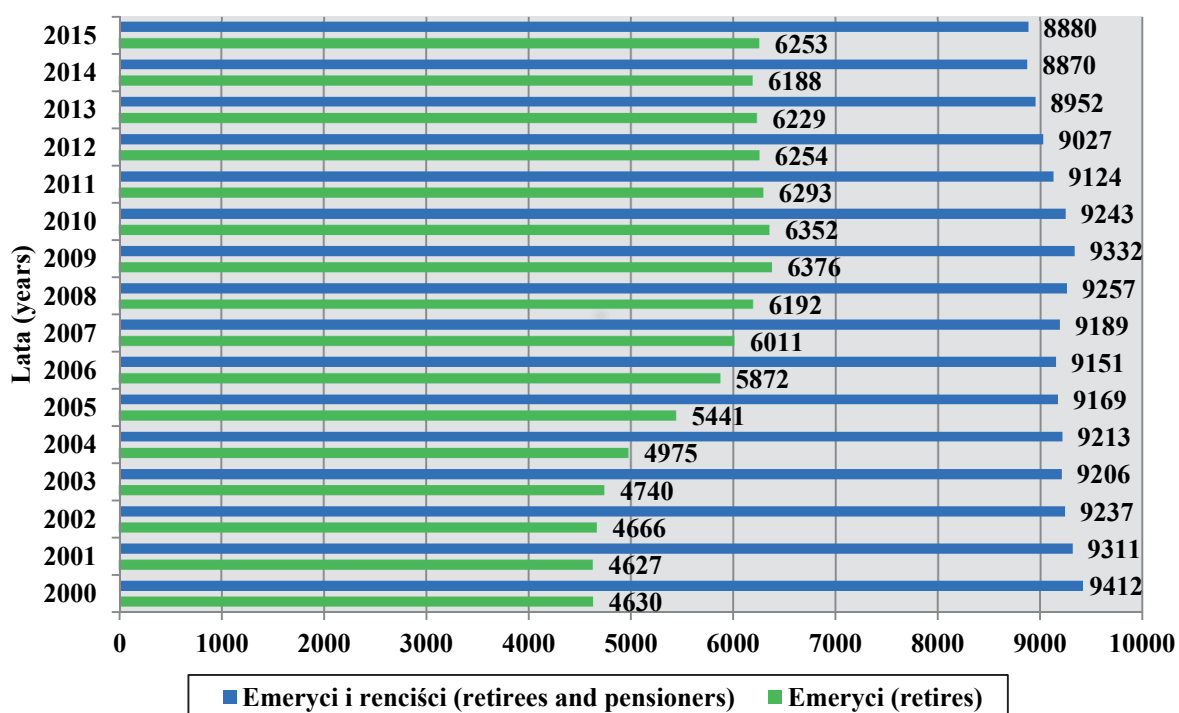
Liczebność grupy społeczno-ekonomicznej emerytów i rencistów w okresie 2000-2015 przedstawiono na wykresie 2. W latach 2000-2006 obserwowaliśmy systematyczny spadek łącznej liczby emerytów i rencistów w Polsce, a w następnych latach do 2009 r. – wzrost, a później od roku 2010 – spadek.

W okresie od 2001 do 2009 r. odnotowano systematyczny, coroczny wzrost liczby emerytów (z 4 627 tys. w 2001 r. do 6 376 tys. w 2009 r.), przy jednoczesnym spadku liczby rencistów. Niewielki spadek liczby emerytów wystąpił w latach 2010 - 2014. W 2015 r. liczba emerytów w stosunku do roku poprzedniego była wyższa o 65,1 tys. (1,1%) i wyniosła 6 253 tys. osób, a w porównaniu z rokiem 2009 była niższa o 123 tys. (1,9%).

Porównanie bezwzględnej liczby emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń w roku 2000 i w 2015 pokazuje, że obecnie ta grupa społeczno-ekonomiczna jest nieco mniej liczna. Emeryci i renciści stanowili w 2000 r. ponad 24% ludności Polski, tj. o ponad 1 punkt

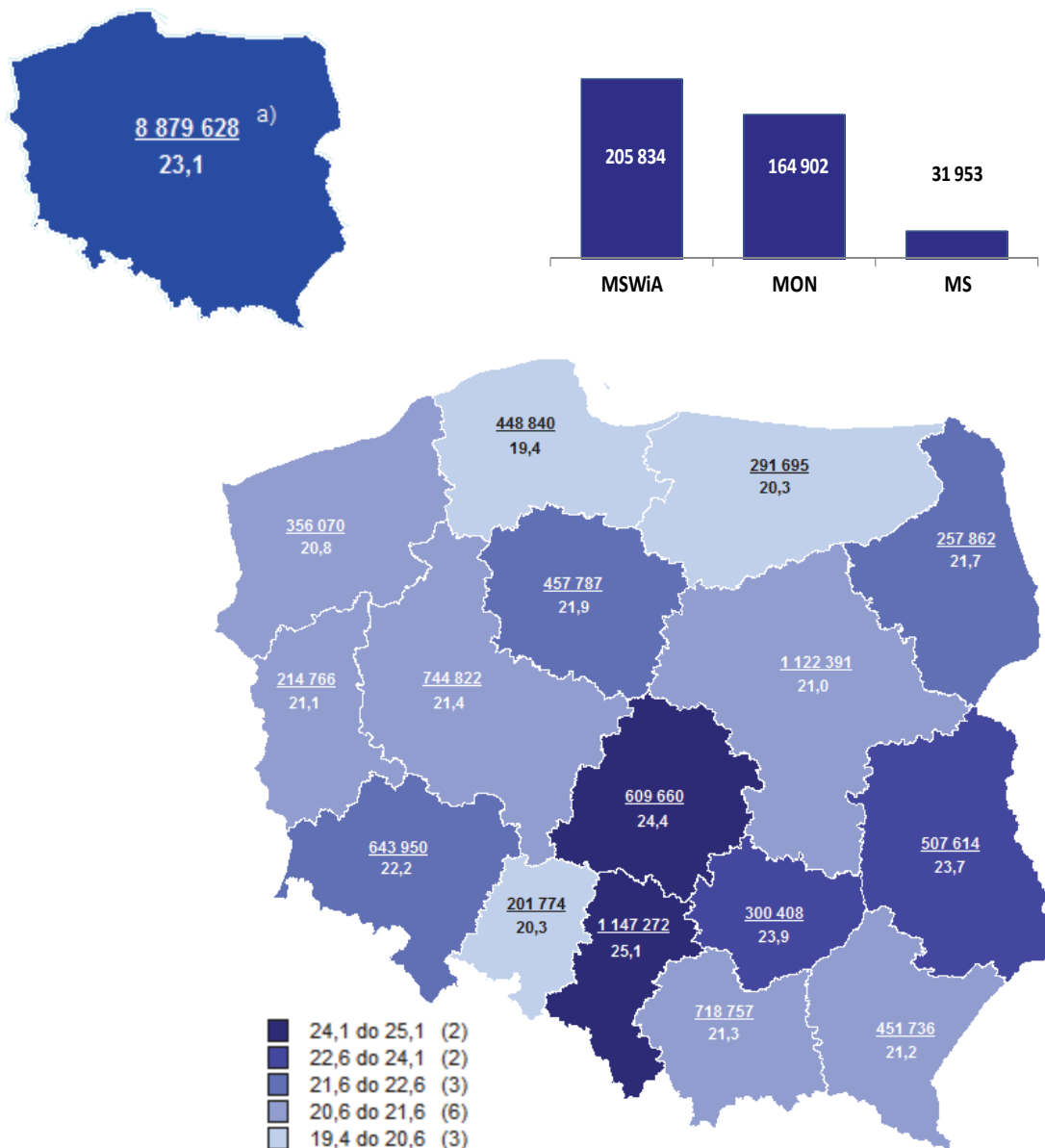
procentowy więcej niż w 2015 r. Jednak w przypadku emerytów zaobserwowano wzrost z ok. 12% ludności Polski w 2000 r. do ponad 16% w 2015 roku.

WYKRES 2. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W POLSCE W LATACH 2000–2015 (W TYS. OSÓB)^{a)}
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN POLAND IN 2000–2015 (IN THOUS. PERSONS)^{a)}

Liczbę emerytów i rencistów pobierających w 2015 r. świadczenia z ZUS i KRUS oraz jako odsetek populacji każdego województwa przedstawia mapa 1. Największa liczba emerytów i rencistów została odnotowana w województwach: śląskim (1 147,3 tys. osób) i mazowieckim (1 122,4 tys. osób), natomiast najniższa w województwie opolskim (201,8 tys. osób) i lubuskim (214,8 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek emerytów i rencistów wynoszący 25,1% odnotowano w województwie śląskim, nieco niższy w województwie łódzkim (24,4 %), a najniższy – 19,4% w województwie pomorskim.

MAPA. 1. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW ORAZ JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION

Podane przedziały są lewostronnie domknięte

- a) Liczba emerytów i rencistów w Polsce ogółem. W podziale na województwa uwzględniono wyłącznie emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez ZUS (bez rent wypadkowych finansowanych z FUS) oraz przez KRUS (bez GBRZ i świadczeń finansowanych z FER). a) *Number of retirees and pensioners in Poland in total. Distribution by voivodships includes only retirees and pensioners receiving benefits from the SII (excluding persons receiving accident pensions financed from the SIF) as well as from the ASIF (excluding GBRZ benefit and benefits financed from PFI).*

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe

W 2015 r. emerytury i renty przeciętnie miesięcznie pobierało 8 879,6 tys. osób, w tym z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych 7 676,5 tys. osób, tj. o 0,2% więcej niż w roku poprzednim.

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 7 273,8 tys. osób, co stanowiło wzrost o 0,3% w porównaniu do 2014 r., z Ministerstwa Obrony Narodowej 164,9 tys. osób (spadek o 0,8%), z Ministerstwa Sprawiedliwości 32,0 tys. osób (wzrost o 0,6%) oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji 205,8 tys. osób (wzrost o 0,4%).

W czternastu województwach odnotowano większą liczbę osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS. Największy wzrost zaobserwowano w województwach: podlaskim (o 0,7%) i warmińsko-mazurskim (o 0,6%). Najmniejszy wzrost liczby osób pobierających emerytury i renty wystąpił w województwie opolskim (o 0,1%). W województwach: łódzkim i małopolskim liczba emerytów i rencistów pozostała na niezmiennym poziomie.

W ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych emerytury i renty wypłacane są przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

W 2015 r. emerytury i renty z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 203,2 tys. osób, tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim.

W dwóch województwach zwiększyła się liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS, w województwie wielkopolskim (o 0,7%) i kujawsko-pomorskim (o 0,5%). Największy spadek wystąpił w województwach: lubuskim (o 3,3%) oraz śląskim (o 2,8%). W województwie łódzkim liczba emerytów i rencistów z KRUS pozostała na niezmiennym poziomie.

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne

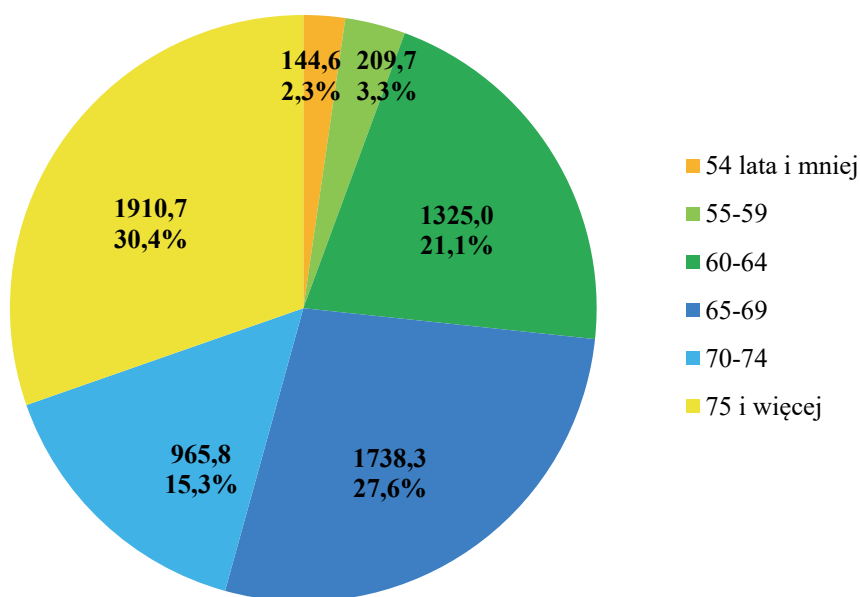
W 2015 r. **emerytury** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 5 310,1 tys. osób, tj. o 1,4% więcej niż w 2014 r. Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 5 026,4 tys. osób, tj. o 1,5% więcej w porównaniu do roku poprzedniego. Świadczenia z MON przeciętnie miesięcznie pobierało 110,6 tys. emerytów (spadek o 0,9%), a wśród świadczeniobiorców z MS było 23,7 tys. takich osób (wzrost o 0,4%). Przeciętna miesięczna

liczba emerytów otrzymujących świadczenia emerytalne z MSWiA wyniosła 149,3 tys. osób (wzrost o 0,5 %).

We wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby emerytów pobierających świadczenia z ZUS, najwyższy w województwach: lubelskim (o 2,4%), warmińsko-mazurskim (o 2,3%) i lubuskim (o 2,2%). Najniższy wzrost zanotowano w województwach: łódzkim (o 0,9%), opolskim i śląskim (po 1,0%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 943,0 tys. osób pobierało świadczenia emerytalne. Liczba emerytów była o 0,9% niższa niż w roku poprzednim. Wzrost zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (o 1,2%), wielkopolskim (o 0,9%) i pomorskim (o 0,1%). W pozostałych województwach wystąpił spadek, największy w województwach: lubuskim (o 4,0%) i śląskim (o 3,7%).

WYKRES 3. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY W GRUDNIU 2015 ROKU WEDŁUG WIEKU (W TYS.)
PERSONS RECEIVING RETIREMENT PENSIONS IN DECEMBER 2015 BY AGE (IN THOUS.)
Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

W grudniu 2015 r. najliczniejszą grupę osób pobierających emerytury w ramach rolniczego i pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych stanowiły osoby w wieku 75 lat i więcej, natomiast najmniej liczną świadczeniobiorcy w wieku 54 lata i mniej.

Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy

W 2015 r. **renty z tytułu niezdolności do pracy** wypłacane w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 016,2 tys. osób, tj. 4,9% mniej niż w 2014 r. Przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących te świadczenia z ZUS to 982,5 tys. osób. W skali całego kraju, w ZUS zanotowano spadek o 5,0% w porównaniu do roku poprzedniego. W dwóch resortach, podobnie jak w ZUS liczby te były niższe niż w 2014 r. i kształtowały się następująco: w MON – 14,6 tys. osób (spadek o 3,9 %), MSWiA – 16,9 tys. osób (spadek o 1,4%), natomiast w MS zanotowano – 2,2 tys. osób (wzrost o 1,6%).

Najwięcej rencistów pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ubył w województwie lubelskim (spadek o 6,3% w porównaniu z 2014 r.), a najmniej w województwach: kujawsko-pomorskim (spadek o 3,9%) i śląskim (spadek o 4,1%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 215,6 tys. osób otrzymywało renty z tytułu niezdolności do pracy, co stanowiło spadek o 0,1 % w stosunku do roku poprzedniego.

Największy spadek liczby rencistów z KRUS zanotowano w województwach: dolnośląskim (o 2,2%), lubelskim (o 2,0%) i kujawsko-pomorskim (o 1,9%), a najmniejszy – w województwach: opolskim (o 0,2%) i warmińsko-mazurskim (o 0,4%). W siedmiu województwach liczba rent z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wzrosła (najwyższy wzrost odnotowano w województwie małopolskim (o 3,6 %)).

Osoby otrzymujące renty rodzinne

W 2015 r. przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących **renty rodzinne** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1 350,1 tys. osób (spadła o 0,3% w porównaniu do 2014 r.), a pobierających renty rodzinne z ZUS – 1264,8 tys. osób (spadła o 0,3% w porównaniu do poprzedniego roku). We wszystkich resortach liczby te były wyższe niż w poprzednim roku i kształtowały się następująco: w MON 39,7 tys. osób (wzrost o 0,7%), w MSWiA 39,6 tys. osób (wzrost o 0,6%) i w MS osób – 6,0 tys. osób (wzrost o 0,8% w porównaniu do 2014 r.).

W przypadku rent rodzinnych wypłacanych z ZUS jedynie w województwie lubelskim liczba świadczeniobiorców pozostała na niezmiennym poziomie. W pozostałych województwach odnotowano spadki – od 0,1% w województwach: podkarpackim i śląskim do 0,9% w województwie łódzkim.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 44,4 tys. osób pobierało renty rodzinne. Liczba ta wzrosła o 0,7% w porównaniu do 2014 r.

Liczba rent rodzinnych wypłacanych przez KRUS wzrosła w 11 województwach (od 0,1% w województwie dolnośląskim do 2,5% w województwie zachodniopomorskim). Spadki odnotowano w czterech województwach (od 0,2% w województwie pomorskim do 1,4% w województwie kujawsko-pomorskim). W województwie podlaskim liczba osób pobierających renty rodzinne pozostała na niezmiennym poziomie.

Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce

Łączna kwota świadczeń emerytalno-rentowych ogółem w Polsce w 2015 r. wyniosła 205 804 mln zł i była wyższa o 3,1% w porównaniu do 2014 r.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wypłacono 188 772,7 mln zł (wzrost o 3,2%), z czego na wypłaty z ZUS przypadało 172 908,8 mln zł (wzrost o 3,3%), z MON – 6 389,8 mln zł (wzrost o 0,9%), z MS – 1 316,8 mln zł (wzrost o 2,6%) i z MSWiA – 8 157,3 mln zł (wzrost o 2,6%).

Kwota emerytur i rent brutto z KRUS wyniosła 17 031,3 mln zł (wzrost o 2,3% w porównaniu do 2014 r.)

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 2 049,26 zł (wzrost o 2,9%), w tym z ZUS – 1 980,96 zł (wzrost o 3,0%), z MON – 3 229,08 zł (wzrost o 1,7%), z MS – 3 434,15 zł (wzrost o 2,0%), z MSWiA – 3 302,53 zł (wzrost o 2,2%).

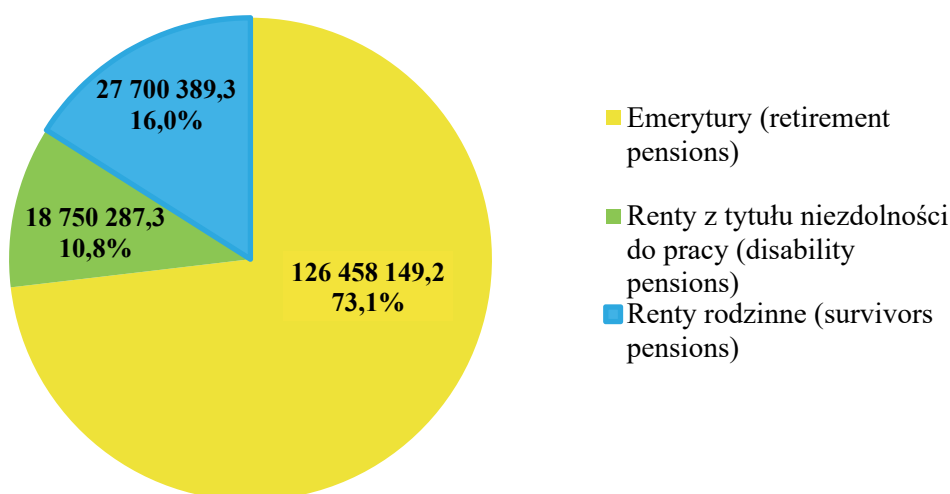
Natomiast w KRUS ukształtowała się na poziomie 1 179,63 zł (wzrost o 3,0%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z ZUS w 2015 r. wyniosła 126 458,1 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 4,1%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 18 750,3 mln zł (spadek o 1,6%), natomiast na renty rodzinne – 27 700,4 mln zł (wzrost o 2,8%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez ZUS przedstawia wykres 4.

W stosunku do 2014 roku udział emerytur w strukturze świadczeń emerytalno-rentowych wzrósł o 0,6 p. proc. do 73,1%, udział rent z tytułu niezdolności do pracy spadł o 0,6 p. proc. do 10,8%, a udział rent rodzinnych pozostał na podobnym poziomie – ok. 16%.

WYKRES 4. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z ZUS (W TYS. ZŁ)
AMOUNT OF RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS FROM SII (IN THOUS. ZL)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z ZUS w 2015 r. wypłacane były w województwach: śląskim – 22 900,4 mln zł i mazowieckim – 18 165,0 mln zł a najniższe w województwie podlaskim – 2 809,1 mln zł. W porównaniu do 2014 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost kwot przeznaczonych na świadczenia emerytalne, w przedziale od 3,5% w województwie mazowieckim do 5,2% w województwie lubuskim.

Przeciętna miesięczna emerytura z ZUS w 2015 r. wyniosła 2 096,55 zł i wzrosła o 2,6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętna miesięczna emerytura to 2 539,29 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 843,37 zł).

Z analizy² rozkładu wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2015 r. wynika, że przeciętna wysokość emerytury (**średnia arytmetyczna**) wyniosła 2 016,81 zł, dla mężczyzn – 2 481,18 zł, dla kobiet – 1 698,09 zł.

Połowa świadczeniobiorców (**mediana**) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 807,98 zł, połowa mężczyzn pobierała emeryturę w wysokości 2 263,71 zł, natomiast połowa kobiet – w wysokości 1 569,75 zł.

W 2015 r. 4,1% osób otrzymywało emerytury niższe niż 50% mediany (poniżej 903,99 zł), natomiast 18,9% – wyższe niż 150% mediany (powyżej 2 711,97 zł).

² Opracowanie Departamentu Statystyki i Prognoz Aktuarnych ZUS pt. „Struktura wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2015 roku”.

Odsetek osób otrzymujących świadczenia emerytalne z ZUS w określonej wysokości w stosunku do mediany w latach 2011 - 2015

Lata	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne w wysokości poniżej 50% mediany	Odsetek osób otrzymujących świadczenie emerytalne w wysokości powyżej 150% mediany
2011	4,1	18,8
2012	3,7	18,1
2013	3,9	18,5
2014	4,2	19,0
2015	4,1	18,9

Źródło: dane ZUS

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy**, znacząco więcej niż w innych województwach, przeznaczono w województwie śląskim – 3 334,0 mln zł, a najmniej w województwie opolskim – 292,4 mln zł. We wszystkich województwach zanotowano spadek kwot przeznaczonych na renty z tytułu niezdolności do pracy od 0,4% w województwie kujawsko-pomorskim do 2,6% w województwie dolnośląskim.

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS wyniosła 1 590,33 zł (wzrost o 3,5%). Podobnie jak w przypadku emerytur najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętnie 2 038,72 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 343,22 zł).

Na wypłaty **rent rodzinnych** najwięcej środków przeznaczono w województwie śląskim – 6 098,8 mln zł, a najmniej w województwie podlaskim – 499,1 mln zł. W stosunku do 2014 roku najwyższy wzrost odnotowano w województwie lubelskim (o 3,6%), a najniższy w województwie łódzkim (o 2,4%).

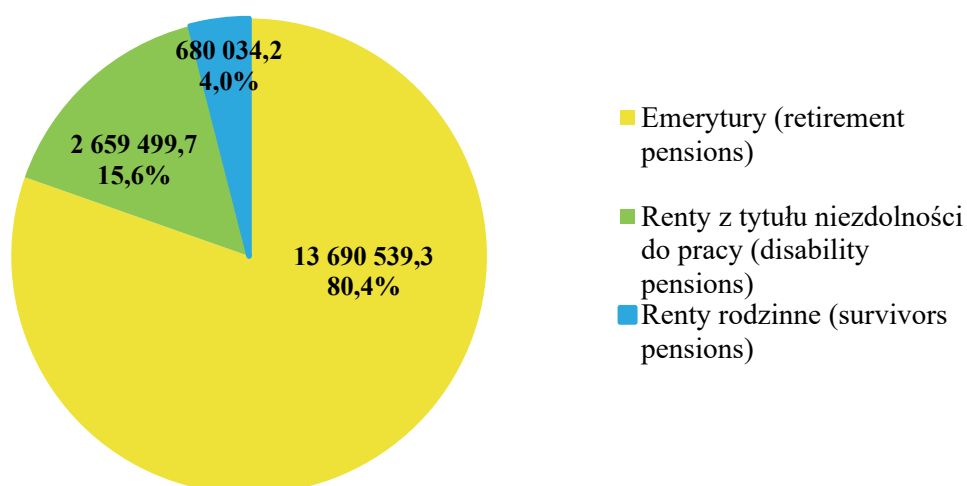
Przeciętna miesięczna renta rodzinna z ZUS ukształtowała się na poziomie 1 825,03 zł i wzrosła o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższe świadczenia, podobnie jak w przypadku emerytur i rent z tytułu niezdolności do pracy, wypłacano w województwie śląskim (średnio 2 297,76 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 567,82 zł). W porównaniu do 2014 r. wzrost przeciętnej kwoty renty rodzinnej odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższy wzrost wystąpił w województwach: lubelskim i podlaskim (po 3,7%), a najniższy – w województwie śląskim (o 2,7%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z KRUS w 2015 r. wyniosła 13 690,5 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 1,9%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 2 659,5 mln zł (wzrost o 3,9%), natomiast na renty rodzinne – 680,0 mln zł (wzrost o 4,5%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez KRUS przedstawia wykres 5.

W stosunku do 2014 roku udział poszczególnych rodzajów świadczeń w strukturze łącznej świadczeń emerytalno-rentowych nie przekroczył 0,3 p. proc.

WYKRES 5. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z KRUS (W TYS. ZŁ)
AMOUNT OF RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS FROM ASIF (IN THOUS.ZL)

Najwyższe kwoty na **świadczenia emerytalne** z KRUS w 2015 r. wypłacane były w województwach: mazowieckim – 2 075,2 mln zł i lubelskim – 1 784,5 mln zł. Najniższą kwotę świadczeń zanotowano w województwie lubuskim – 235,0 mln zł. Odnotowano wzrost nakładów na świadczenia emerytalne w trzynastu województwach, największy w województwie kujawsko-pomorskim (o 4,5%), a najniższy w województwach: dolnośląskim i małopolskim (o 0,6%). W trzech pozostałych województwach nastąpił spadek: w podkarpackim o 0,3%, w lubuskim o 1,6%, w śląskim o 2,4%.

Przeciętna miesięczna emerytura z KRUS wyniosła 1 209,81 zł i wzrosła o 2,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwach: śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 1 480,79 zł), lubuskim (1 394,78 zł).

W ośmiu województwach świadczenie to nie przekraczało przeciętnej dla kraju, najniższe było w województwach: mazowieckim (1 164,39 zł) i podlaskim (1 164,71 zł).

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy** najwięcej środków przeznaczono z KRUS w województwie lubelskim – 358,5 mln zł (wzrost o 2,1% w porównaniu do roku poprzedniego), a najmniej w województwie opolskim – 36,3 mln zł (wzrost o 3,5%).

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wyniosła 1 027,93 zł – wzrost o 4,1% w porównaniu do 2014 r. i jej wysokość w poszczególnych województwach była zawarta w przedziale od 997,80 zł (w województwie małopolskim) do 1 067,52 zł (w województwie kujawsko-pomorskim).

Na wypłaty **rent rodzinnych** z KRUS najwięcej środków przeznaczono w województwie mazowieckim – 107,7 mln zł, a najmniej w województwie lubuskim – 9,8 mln zł. W porównaniu do 2014 r. we wszystkich województwach zaobserwowano wzrost nakładów, największy w województwie małopolskim (o 6,2%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z KRUS ukształtowała się na poziomie 1 277,75 zł i wzrosła o 3,8% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą przeciętną rentę rodzinną odnotowano w województwach: zachodniopomorskim – 1 463,66 zł oraz kujawsko-pomorskim – 1 427,72, a najniższą w województwach: śląskim 1 187,77 zł i małopolskim – 1 196,75 zł.

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSWiA i MS

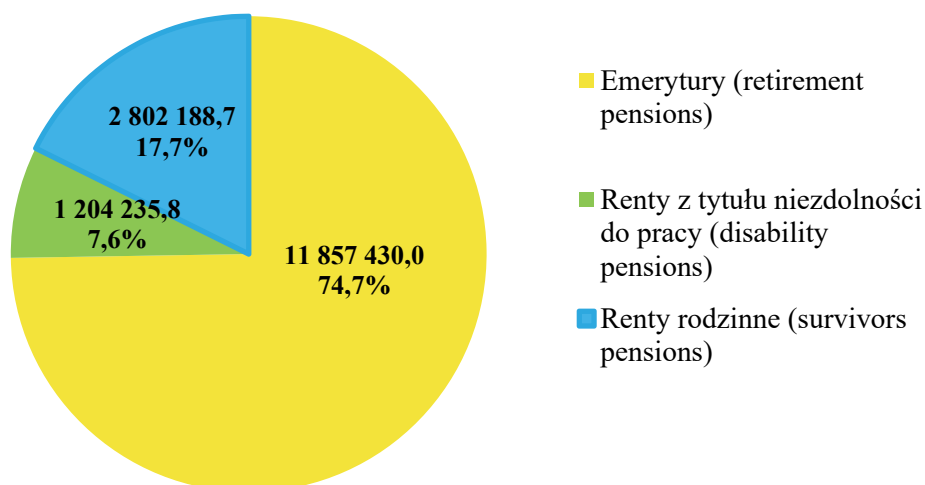
Niewielką, ale istotną i specyficzną częścią systemu emerytalno-rentowego są świadczenia wypłacane przez resorty: obrony narodowej, sprawiedliwości oraz spraw wewnętrznych. W 2015 r. te trzy ministerstwa wypłaciły łącznie 15 863,9 mln zł z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych (wzrost o 1,9% w porównaniu do 2014 r.). Największy udział w tych wydatkach miało MSWiA – 8 157,3 mln zł.

Największą część świadczeń wypłacanych łącznie przez MON, MSWiA, MS przeznaczono na wypłaty emerytur (11 857,4 mln zł dla 283,7 tys. emerytów). W 2015 r. zanotowano wzrost kwoty świadczeń emerytalnych o 2,0%, w porównaniu do roku poprzedniego.

Na wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy wydatkowano kwotę 1 204,2 mln zł (spadek o 0,9%) dla 33,7 tys. osób.

Kwota wydatków na renty rodzinne wyniosła 2 802,2 mln zł (wzrost kwoty o 2,6%) dla 85,3 tys. osób.

**WYKRES 6. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z MON, MSWiA I MS
W TYS. ZŁ**
*AMOUNT OF RETIREMENT AND OTHER PENSION BENEFITS FROM MND, MIA AND MJ
(IN THOUS. ZL)*

Wzrost wydatków na **emerytury** był najwyższy w MSWiA (o 2,7%), a najniższy w MON (o 0,9%). W MS wzrost wydatków wynosił 2,4%.

Wysokość przeciętnej emerytury w resortach w 2015 r. wyniosła: 3 518,32 zł w MSWiA (wzrost o 2,2%), 3 395,61 zł w MON (wzrost o 1,9%), oraz 3 671,46 zł w MS (wzrost o 2,0%). Podobnie jak w ZUS i w KRUS, przeciętne emerytury były najwyższymi z wypłacanych świadczeń.

Wzrost wydatków na **renty z tytułu niezdolności do pracy** zanotowano w dwóch resortach: w MS o 4,4% w porównaniu do 2014 r., w MSWiA o 0,5%. Natomiast w MON wydatki spadły o 3,0%. Najwyższą rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacał pion emerytalno-rentowy MON – przeciętnie 3 135,79 zł (wzrost o 0,9%). Wysokość tego świadczenia w MSWiA wyniosła średnio 2 866,53 zł (wzrost o 1,9%) a w MS – 2 772,39 zł (wzrost o 2,7 %).

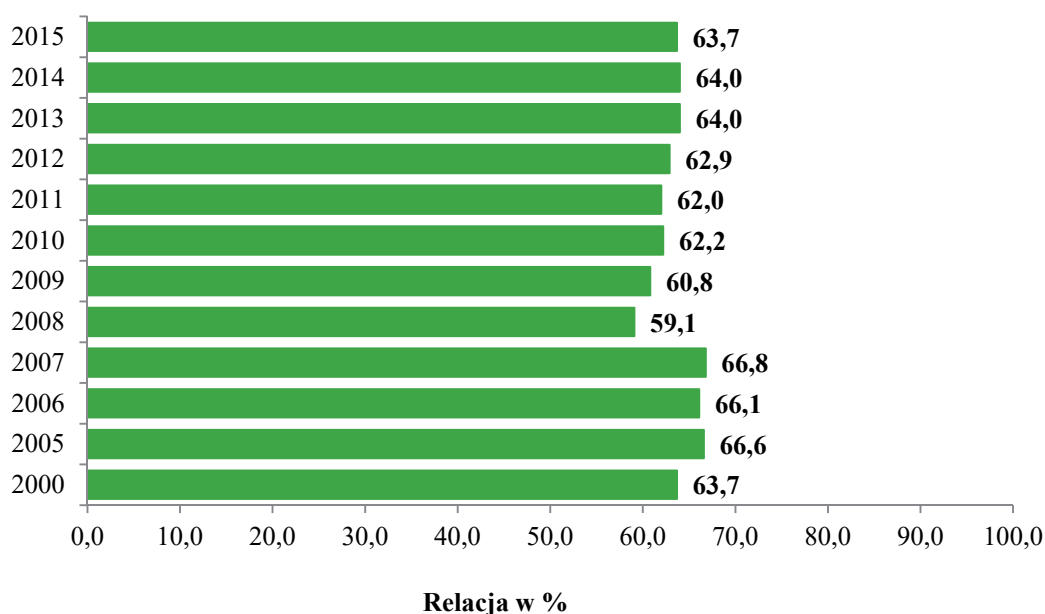
Wzrost wydatków z tytułu **rent rodzinnych** miał miejsce we wszystkich resortach: w MSWiA i MS – o 2,7% oraz w MON o 2,5% w porównaniu do 2014 r. Najwyższą rentę rodzinną wypłacał MON – przeciętnie 2 799,35 zł (wzrost o 1,7%), nieznacznie niższą MS – 2 737,95 zł (wzrost o 1,9%), a MSWiA – 2 675,25 zł (wzrost o 2,1%).

Przeciętne wysokości świadczeń emerytalno-rentowych wypłaconych w 2015 r. przez MS (3 434,15 zł), MSWiA (3 302,53 zł) oraz MON (3 229,08 zł) były znacznie wyższe, niż świadczenia wypłacone przez ZUS i KRUS (odpowiednio: 1 980,96 zł i 1 179,63 zł).

Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2015

WYKRES 7. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2015

RELATION OF THE AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PENSION FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2015

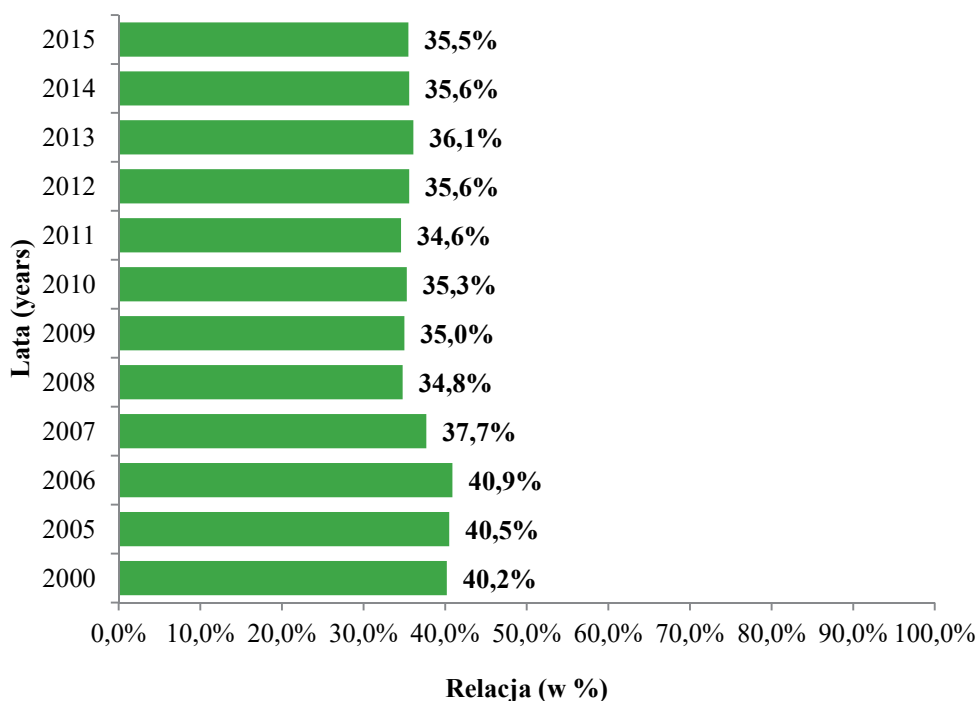

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W 2015 roku relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętne wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostała na poziomie ok. 64% utrzymującym się od 2013 roku (minimalny spadek o 0,3 p.proc.). Istotny spadek tej relacji z 66,8% do 59,1% wystąpił w roku 2008, a następnie obserwowaliśmy stopniowy wzrost do roku 2013.

WYKRES 8. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2015
RELATION OF THE AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2015

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z KRUS w okresie 2000-2006 relacja jej wartości w stosunku do przeciętne miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostawała na zbliżonym poziomie od 40,2% w 2000 r. do 40,9% w 2006 r. W latach 2007-2008 wystąpił spadek do poziomu 34,8%. Relacja na poziomie około 35% pozostała do roku 2011, po którym nastąpił jej wzrost do 36,1% w roku 2013, a następnie spadek do 35,6% (o 0,5 p. proc.) w roku 2014 i 35,5% (o 0,1 p. proc.) w roku 2015.

Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Średnie wysokości świadczeń wypłacanych emerytom i rencistom przekładają się na dochody, którymi dysponują ich gospodarstwa domowe. W 2015 r. w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów zanotowano przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w wysokości 1 366,47 zł (dochód emerytów – 1 433,24 zł, a dochód rencistów – 1 063,77 zł). Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji, którym dysponowały gospodarstwa domowe emerytów był o 95,37 zł wyższy od przeciętnego dochodu w zbiorowości wszystkich gospodarstw domowych w Polsce (1 337,87 zł).

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów realny dochód do dyspozycji w 2015 r. wzrósł o 4,5% w stosunku do roku poprzedniego (w gospodarstwach emerytów – wzrost o 3,9%, w gospodarstwach rencistów – wzrost o 4,6%), natomiast w gospodarstwach domowych ogółem zanotowano realny wzrost dochodu do dyspozycji o 4,4%.

Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów

W 2015 r. przeciętne miesięczne wydatki w polskich gospodarstwach domowych na 1 osobę wyniosły 1 091,19 zł i były realnie wyższe o 2,1% w porównaniu do 2014 r. W gospodarstwach emerytów i rencistów rozpatrywanych łącznie wydatki te również były wyższe i wyniosły 1 180,53 zł, realnie wzrosły o 2,7%. Wydatki gospodarstw domowych emerytów osiągnęły 1 221,04 zł na miesiąc i były realnie wyższe o 2,1% w porównaniu do 2014 r., w gospodarstwach domowych rencistów było to 996,86 zł (realny wzrost o 3,7%).

Analizując strukturę wydatków gospodarstw emerytów i rencistów należy pamiętać, że ich gospodarstwa domowe są mniej liczne niż średnia liczba osób dla ogółu gospodarstw domowych³. Nie pozostaje to bez wpływu na analizowaną powyżej średnią kwotę wydatków na osobę oraz rozkład środków finansowych na poszczególne produkty i usługi.

Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 24,0% wydatków gospodarstw domowych ogółem (w 2014 r. – 24,4%). W przypadku gospodarstw emerytów i rencistów wydatki te pochłaniały 26,6% wydatków, w gospodarstwach emerytów – 26,3%, a w gospodarstwach rencistów – 28,7%. (w 2014 r. odpowiednio: 27,2%, 26,9% i 28,9%). Wyższy udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów przekłada się na wyższe, w porównaniu z gospodarstwami

---

³ Wyniki badania BGD 2015 wskazują, że w przebadanej próbie gospodarstw domowych emerytów i rencistów było przeciętnie – 1,92 osoby. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych ogółem wynosiła 2,72 osoby; źródło: „Budżety gospodarstw domowych w 2015 r.” Warszawa 2016.

domowymi ogółem, spożycie na osobę artykułów żywnościowych. Jest to związane ze strukturą gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów niewielki jest odsetek dzieci poniżej 14 lat.

Wydatki na używki osiągnęły prawie taki sam udział w wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów (2,4%), jak i w gospodarstwach domowych ogółem (2,5%).

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów łącznie w znacznie mniejszym stopniu uwzględniały w budżetach wydatki na odzież i obuwiu (3,5%), niż gospodarstwa ogółem (5,4% wydatków). Za to znacznie większym obciążeniem dla nich były wydatki związane z użytkowaniem mieszkania. W gospodarstwach rencistów stanowiły 24,5%, w gospodarstwach emerytów – 23,3%, podczas gdy w gospodarstwach domowych ogółem – 20,1% (w 2014 r. odpowiednio: 25,4%, 23,3% i 20,1%). Większy udział wydatków na eksploatację mieszkania wiąże się z mniejszym zagęszczeniem w lokalach zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów.

Specyfikę gospodarstw domowych emerytów i rencistów widać także wyraźnie w zakresie wydatków związanych ze zdrowiem. Obciążenie wydatkami na zdrowie, w tym na wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny było o 2,8 punktu procentowego wyższe w porównaniu z gospodarstwami ogółem (wydatki na zdrowie stanowiły odpowiednio: 8,1% i 5,3%). Ich udział był podobny jak w 2014 r. (odpowiednio: 8,2% i 5,0%).

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wydawano znacznie mniej pieniędzy niż średnio ogółem na transport oraz na rekreację i kulturę. W gospodarstwach rencistów wydatki te stanowiły odpowiednio: 4,3% i 4,7% a emerytów 5,9% i 5,3% w porównaniu do odpowiednio: 8,8% oraz 6,7% udziału tych obu kategorii w wydatkach gospodarstw domowych ogółem.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że dary dla innych gospodarstw domowych obciążały gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (4,4% wydatków) w znacznie większym stopniu niż gospodarstwa domowe ogółem (3,1% wydatków). Emeryci w nieco większym stopniu niż renciści angażowali się w pomoc innym. Wydatki na wspieranie innych gospodarstw domowych stanowiły przeciętnie 4,6% wydatków w gospodarstwach emerytów (56,17 zł na osobę) i 3,2% w gospodarstwach rencistów (31,90 zł na osobę).

Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów były słabiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania w porównaniu z wyposażeniem gospodarstw domowych ogółem. Znaczne różnice między wyposażeniem przeciętnego gospodarstwa domowego, a gospodarstwa domowego emerytów i rencistów, na niekorzyść tych ostatnich, widoczne były w przypadku wyposażenia w: komputer osobisty (posiadało go 74,2% gospodarstw domowych ogółem i tylko 43,1% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), komputer z dostępem do Internetu (posiadało go 72,8% gospodarstw domowych ogółem i zaledwie 41,8% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), cyfrowy aparat fotograficzny (48,8% gospodarstw domowych ogółem i 25,2% gospodarstw domowych emerytów i rencistów).

Istotne różnice występowały nie tylko w przypadku nowoczesnych urządzeń, ale również w stopniu wyposażenia w kuchenkę mikrofalową i zmywarkę do naczyń. Odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających kuchenkę mikrofalową (44,1%) oraz zmywarkę do naczyń (13,4%) był niższy niż odpowiedni odsetek gospodarstw domowych ogółem (odpowiednio: 58,9% i 27,2%).

Warto zwrócić uwagę na wzrost liczby gospodarstw emerytów i rencistów wyposażonych w poszczególne dobra w 2015 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Największą dynamikę odnotowano w przypadku zmywarek do naczyń (wzrost o 15,5%), wyposażenia w laptop, tablet (wzrost o 14%), kuchenek mikrofalowych (wzrost o 7,3%), w przypadku których różnica między gospodarstwami domowymi emerytów i rencistów a ogółem polskich gospodarstw domowych była nadal znaczna. Nieco mniejszą dynamikę daje się zauważyć w przypadku wyposażenia gospodarstw emerytów i rencistów w roboty kuchenne (wzrost o 4,7%) oraz komputer z dostępem do Internetu (wzrost o 4,2%).

Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zajmowanych przez gospodarstwo domowe wynosiła w 2015 r. – 76,7 m², w przypadku emerytów – 69,2 m², a rencistów – 64,8 m². Mniejsza powierzchnia mieszkaniowa nie powodowała jednak większego zagęszczenia. Przeciętnie na 1 pokój w takim lokalu przypadała mniejsza liczba emerytów i rencistów niż w mieszkaniach zajmowanych przez gospodarstwa domowe ogółem (0,7 w porównaniu do 1,0), a każda z osób dysponowała większą powierzchnią mieszkaniową niż w gospodarstwach domowych ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez

1 osobę, w przypadku gospodarstw domowych emerytów i rencistów wyniosła 36,4 m² i była o 9,0 m² większa niż gospodarstw domowych ogółem (w 2014 r. odpowiednio: 35,6 m² i 8,6 m²).

Dla określenia stanu lokali zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów nie bez znaczenia jest także ich wyposażenie w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne. Odpowiedzi respondentów wskazują, że emeryci i renciści w swoich mieszkaniach nieco rzadziej (różnica od 1 do 1,6 punktu procentowego), niż przeciętne polskie gospodarstwo domowe, mogli korzystać z łazienki i spłukiwanego ustępu, ciepłej, bieżącej wody i centralnego ogrzewania. Wspomniana różnica generowana była głównie przez gospodarstwa domowe rencistów, wśród których odsetek gospodarstw wyposażonych w łazienkę (93,3%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (92,4%) był niższy niż w gospodarstwach domowych emerytów (odpowiednio: 95,6% i 95,7%). Gospodarstwa domowe emerytów deklarowały wyposażenie zajmowanych lokali na poziomie bardziej zbliżonym do przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego (wyposażenie w łazienkę oraz ciepłą, bieżącą wodę – po 96,4%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów

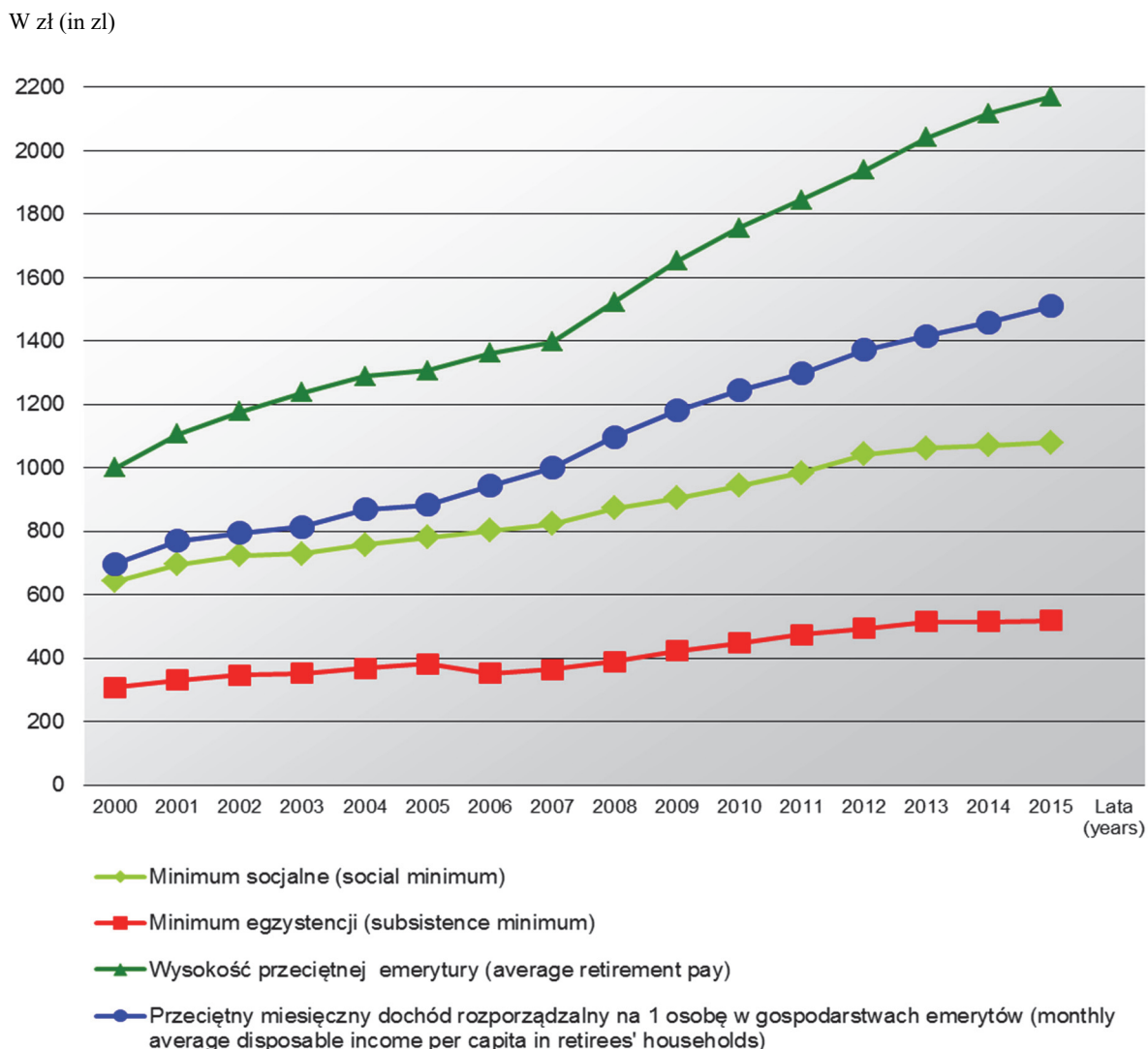
Wszystkie omówione czynniki można podsumować odwołując się do opinii respondentów na temat oceny sytuacji materialnej ich gospodarstw. 22,8% gospodarstw domowych emerytów uważało, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra lub raczej dobra, 61,1% uważało, że sytuacja ta jest przeciętna, a pozostałe 16,2% oceniało ją jako złą lub raczej złą (w 2014 r. odpowiednio: 22,4%, 59,1% i 18,6%). Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny sytuacji materialnej gospodarstw emerytów nie odbiegał znacznie od ogółu polskich gospodarstw domowych. Jednak już odsetek gospodarstw rencistów deklarujących złą lub raczej złą sytuację materialną był o 18,5 punktu procentowego wyższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem i wynosił 34,2% (w 2014 r. – 37,4%). Bardzo dobrą lub raczej dobrą sytuację materialną, analogicznie jak w 2014 roku, deklarowało jedynie 11,5% gospodarstw domowych rencistów.

Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów

Porównanie wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz dochodu rozporządzalnego emeryckich gospodarstw domowych z minimum egzystencji i minimum socjalnym ustalonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych daje możliwość oceny przeciętnej sytuacji materialnej tych gospodarstw domowych.

WYKRES 9. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW, PRZECIĘTNA EMERYTURA Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH A ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2015

MONTHLY AVERAGE DISPOSABLE INCOME PER CAPITA IN SINGLE RETIREES' HOUSEHOLDS AND AVERAGE GROSS RETIREMENT PENSION FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM COMPARED TO SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2015

Wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury wypłacanej w 2015 r. z pozarolniczego systemu ubezpieczeń wynosiła 2 170,64 zł, podczas gdy średnioroczne minimum socjalne dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego ustalono na poziomie 1 080,20 zł, a minimum egzystencji na 518,00 zł. Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów wynoszący 1 509,50 zł był wyższy od minimum socjalnego o 429,30 zł (w 2014 r. o 387,47 zł), a od minimum egzystencji o 991,50 zł (w 2014 r. o 942,69 zł).

Przeciętne miesięczne wydatki na jedną osobę w emeryckim gospodarstwie domowym (1 221,04 zł) przewyższały w 2015 r. minimum socjalne o 140,84 zł (w 2014 r. o 132,78 zł).

Od 2000 r. różnica między wysokością przeciętnej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń a zarówno minimum socjalnym⁴, jak i minimum egzystencji⁵ systematycznie zwiększała się.

Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów

Oceniając swoją sytuację zdrowotną prawie 37% rencistów i 28% emerytów określiło ją jako złą lub bardzo złą, co jest wynikiem znacznie różniącym się od opinii ogółu gospodarstw domowych (ok. 14% wybrało te opcje odpowiedzi). Około 39% rencistów i 42% emerytów uważało, że ich stan zdrowia jest „taki sobie, ani dobry, ani zły”. Odsetek osób deklarujących bardzo dobry lub dobry stan zdrowia – wynoszący wśród rencistów niespełna 24% a wśród emerytów nieco ponad 30% był znacznie niższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem (prawie 58%).

---

⁴ Patrz pkt.7 str.13.

⁵ Patrz pkt.8 str.13.

TABLICE WYNIKOWE
TABLES

Dział I. Świadczeniobiorcy

Part I. Beneficiaries

TABL. 1. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W LATACH 2005-2015 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN 2005-2015 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004 = 100	2010	2009 = 100	2011	2010 = 100	2012	2011 = 100	2013	2012 = 100	2014	2013 = 100	2015	2014 = 100
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>
POLSKA..... <i>POLAND</i>	9 168,6	99,5	9 243,4	99,0	9 123,6	98,7	9 027,4	98,9	8 951,8	99,2	8 870,3	99,1	8 879,6	100,1
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych..... <i>Non-agricultural social security system</i>	7 524,0	100,3	7 868,8	99,5	7 796,9	99,1	7 741,7	99,3	7 706,1	99,5	7 658,7	99,4	7 676,5	100,2
w tym: <i>of which:</i>														
ZUS ^{a)} ..... <i>SIF^{a)}</i>	7 184,2	100,1	7 491,4	99,4	7 414,2	99,0	7 350,7	99,1	7 307,0	99,4	7 255,6	99,3	7 273,8	100,3
MON..... <i>MND</i>	153,3	104,5	160,5	100,4	161,0	100,3	163,3	101,4	165,7	101,5	166,2	100,3	164,9	99,2
MSWiA..... <i>MIA</i>	162,5	100,7	188,5	102,2	192,3	102,0	197,3	102,6	202,0	102,4	205,0	101,5	205,8	100,4
MS..... <i>MJ</i>	24,0	102,6	28,4	103,2	29,4	103,6	30,4	103,4	31,4	103,2	31,8	101,2	32,0	100,6
KRUS..... <i>ASIF</i>	1 644,6	96,3	1 374,7	96,4	1 326,6	96,5	1 285,7	96,9	1 245,7	96,9	1 211,6	97,3	1 203,2	99,3

a) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

a) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries.

TABL. 2. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100
POLSKA^{b)c)} <i>POLAND^{b)c)} .....</i>	7 273 782	100,3	5 026 427	101,5
Województwa razem^{b)} <i>Voivodships total^{b)} .....</i>	7 273 655	100,3	5 026 427	101,5
Dolnośląskie	597 319	100,2	422 224	101,5
Kujawsko-pomorskie	381 263	100,4	250 639	101,7
Lubelskie	349 716	100,4	232 704	102,4
Lubuskie	196 405	100,4	131 415	102,2
Łódzkie	508 049	100,0	369 094	100,9
Małopolskie	619 616	100,0	424 614	101,1
Mazowieckie	939 381	100,3	694 932	101,2
Opolskie	176 228	100,1	127 697	101,0
Podkarpackie	376 401	100,2	255 098	101,7
Podlaskie	170 596	100,7	123 999	101,7
Pomorskie	411 066	100,4	282 174	101,8
Śląskie	1 108 998	100,2	751 535	101,0
Świętokrzyskie	234 423	100,4	162 434	101,6
Warmińsko-mazurskie	247 321	100,6	162 644	102,3
Wielkopolskie	627 805	100,2	405 435	102,0
Zachodniopomorskie	329 068	100,4	229 789	101,8

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 3. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100
POLSKA^{b)c)}				
<i>POLAND^{b)c)} .....</i>	982 518	95,0	1 264 838	99,7
Województwa razem^{b)}				
<i>Voivodships total^{b)} .....</i>	982 390	95,0	1 264 838	99,7
Dolnośląskie	75 633	94,4	99 462	99,4
Kujawsko-pomorskie	60 977	96,1	69 647	99,7
Lubelskie	62 028	93,7	54 984	100,0
Lubuskie	33 482	95,0	31 508	99,4
Łódzkie	58 117	95,4	80 838	99,1
Małopolskie	86 365	94,7	108 637	99,7
Mazowieckie	101 725	95,4	142 724	99,7
Opolskie	15 294	94,6	33 237	99,6
Podkarpackie	56 375	94,6	64 928	99,9
Podlaskie	20 823	95,7	25 774	99,7
Pomorskie	54 153	94,6	74 739	99,7
Śląskie	136 278	95,9	221 185	99,9
Świętokrzyskie	28 933	95,2	43 056	99,7
Warmińsko-mazurskie	41 725	95,5	42 952	99,4
Wielkopolskie	105 915	94,6	116 455	99,7
Zachodniopomorskie	44 567	94,3	54 712	99,7

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 4. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>		
POLSKA^{b)c)} 2014	7 255,6		4 952,7
POLAND^{b)c)} 2015	7 273,8		5 026,4
Region Centralny	1 447,4		1 064,0
Łódzkie	508,0		369,1
Mazowieckie	939,4		694,9
Region Południowy	1 728,6		1 176,1
Małopolskie	619,6		424,6
Śląskie	1 109,0		751,5
Region Wschodni	1 131,1		774,2
Lubelskie	349,7		232,7
Podkarpackie	376,4		255,1
Podlaskie	170,6		124,0
Świętokrzyskie	234,4		162,4
Region Północno-zachodni	1 153,3		766,6
Lubuskie	196,4		131,4
Wielkopolskie	627,8		405,4
Zachodniopomorskie	329,1		229,8
Region Południowo-zachodni	773,5		549,9
Dolnośląskie	597,3		422,2
Opolskie	176,2		127,7
Region Północny	1 039,7		695,5
Kujawsko-pomorskie	381,3		250,6
Pomorskie	411,1		282,2
Warmińsko-mazurskie.....	247,3		162,6

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension. b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

TABL. 5. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci Of which retirees	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>	Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>
W tys. osób <i>In thous. person</i>				
POLSKA^{b)c)} 2014	7 255,6	4 952,7	1 034,0	1 269,0
POLAND^{b)c)} 2015	7 273,8	5 026,4	982,5	1 264,8
Region Centralny	1 447,4	1 064,0	159,8	223,6
Region Południowy	1 728,6	1 176,1	222,6	329,8
Region Wschodni	1 131,1	774,2	168,2	188,7
Region Północno-zachodni	1 153,3	766,6	184,0	202,7
Region Południowo-zachodni	773,5	549,9	90,9	132,7
Region Północny	1 039,7	695,5	156,9	187,3
2014 = 100				
POLSKA^{b)c)}	100,3	101,5	95,0	99,7
POLAND^{b)c)}				
Region Centralny	100,2	101,1	95,4	99,5
Region Południowy	100,1	101,1	95,4	99,8
Region Wschodni	100,4	101,9	94,5	99,8
Region Północno-zachodni	100,3	102,0	94,6	99,6
Region Południowo-zachodni	100,2	101,3	94,4	99,4
Region Północny	100,5	101,9	95,5	99,6

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSWiA w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSWiA nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MIA, the MJ simultaneously to retirement pensions financed from the MND, the MIA, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 6. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100
POLSKA <i>POLAND</i>	1 203 157^{a)b)}	99,3	943 019^{b)}	99,1
Dolnośląskie	46 631	98,5	35 999	98,6
Kujawsko-pomorskie	76 524	100,5	58 362	101,2
Lubelskie	157 898	98,5	123 767	98,5
Lubuskie	18 361	96,7	14 043	96,0
Łódzkie	101 611	100,0	84 620	99,9
Małopolskie	99 141	99,3	69 885	97,7
Mazowieckie	183 010	99,7	148 520	99,7
Opolskie	25 546	98,9	21 879	98,7
Podkarpackie	75 335	97,5	58 827	96,7
Podlaskie	87 266	99,8	71 837	99,7
Pomorskie	37 774	99,8	27 164	100,1
Śląskie	38 274	97,2	31 572	96,3
Świętokrzyskie	65 985	99,5	53 055	99,0
Warmińsko-mazurskie	44 374	99,4	33 205	99,4
Wielkopolskie	117 017	100,7	88 136	100,9
Zachodniopomorskie	27 002	98,7	20 740	98,5

a) Łącznie ze 183 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (216 osoby), MS (127 osób), MSWiA (1 065 osób).

a) Including 183 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (216 persons), the MJ (127 persons), the MIA (1 065 persons).

TABL. 7. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2014 = 100
POLSKA				
<i>POLAND</i>	215 604	99,9	44 351	100,7
Dolnośląskie	8 892	97,8	1 726	100,1
Kujawsko-pomorskie	15 407	98,1	2 751	98,6
Lubelskie	28 837	98,0	5 292	100,7
Lubuskie	3 681	98,8	630	101,3
Łódzkie	13 118	100,1	3 870	101,4
Małopolskie	25 780	103,6	3 452	102,3
Mazowieckie	27 187	99,2	7 284	100,5
Opolskie	2 854	99,8	809	99,6
Podkarpackie	14 077	100,9	2 428	100,7
Podlaskie	12 313	100,3	3 116	100,0
Pomorskie	8 951	98,9	1 659	99,8
Śląskie	5 528	101,6	1 083	102,3
Świętokrzyskie	10 471	101,4	2 459	102,1
Warmińsko-mazurskie	9 104	99,6	2 065	99,7
Wielkopolskie	24 146	100,1	4 726	100,9
Zachodniopomorskie	5 258	98,7	1 001	102,5

TABL. 8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>
	w tys. <i>in thous. persons</i>	
POLSKA 2014	1 211,6	951,5
POLAND 2015	1 203,2^{a)b)}	943,0^{b)}
Region Centralny	284,6	233,1
Łódzkie	101,6	84,6
Mazowieckie	183,0	148,5
Region Południowy	137,4	101,5
Małopolskie	99,1	69,9
Śląskie	38,3	31,6
Region Wschodni	386,5	307,5
Lubelskie	157,9	123,8
Podkarpackie	75,3	58,8
Podlaskie	87,3	71,8
Świętokrzyskie	66,0	53,1
Region Północno-zachodni	162,4	122,9
Lubuskie	18,4	14,0
Wielkopolskie	117,0	88,1
Zachodniopomorskie	27,0	20,7
Region Południowo-zachodni	72,2	57,9
Dolnośląskie	46,6	36,0
Opolskie	25,5	21,9
Region Północny	158,7	118,7
Kujawsko-pomorskie	76,5	58,4
Pomorskie	37,8	27,2
Warmińsko-mazurskie	44,4	33,2

a) Łącznie ze 183 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (216 osób), MS (127 osób), MSWiA (1 065 osób).

a) Including 183 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (216 persons), the MJ (127 persons), the MIA (1 065 persons).

TABL. 9. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci Of which retirees	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>	Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>
W tys. osób <i>In thous. persons</i>				
POLSKA 2014	1 211,6	951,5	215,9	44,0
POLAND 2015	1 203,2^{a)b)}	943,0^{b)}	215,6	44,4
Region Centralny	284,6	233,1	40,3	11,2
Region Południowy	137,4	101,5	31,3	4,5
Region Wschodni	386,5	307,5	65,7	13,3
Region Północno-zachodni	162,4	122,9	33,1	6,4
Region Południowo-zachodni	72,2	57,9	11,7	2,5
Region Północny	158,7	118,7	33,5	6,5
2014 = 100				
POLSKA	99,3	99,1	99,9	100,7
POLAND	99,3	99,1	99,9	100,7
Region Centralny	99,8	99,8	99,5	100,8
Region Południowy	98,7	97,3	103,3	102,3
Region Wschodni	98,8	98,5	99,6	100,8
Region Północno-zachodni	99,9	99,9	99,7	101,2
Region Południowo-zachodni	98,7	98,7	98,3	100,0
Region Północny	100,0	100,4	98,7	99,2

a) Łącznie ze 183 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (216 osób), MS (127 osób), MSWiA (1 065 osób).

a) Including 183 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (216 persons), the MJ (127 persons), the MIA (1 065 persons).

TABL. 10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSWiA ^{a)} <i>MIA^{a)}</i>
<i>W osobach In persons</i>				
Emeryci i renciści ogółem 2014	403 027	166 212	31 773	205 042
<i>Retirees and pensioners in total ...</i> 2015	402 689	164 902	31 953	205 834
W tym emeryci ..... <i>Of which retirees</i>	283 674	110 611	23 749	149 314
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability Pensions</i>	33 711	14 594	2 207	16 910
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	85 306	39 698	5 998	39 610
2014 = 100				
Emeryci i renciści ogółem	99,9	99,2	100,6	100,4
<i>Retirees and pensioners in total</i>				
W tym emeryci ..... <i>Of which retirees</i>	100,0	99,1	100,4	100,5
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability pensions</i>	97,7	96,1	101,6	98,6
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	100,7	100,7	100,8	100,6

a) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało 309 osób, a kwota wypłat w 2015 r. wyniosła 5 587 092 zł.

a) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pensions, to 309 persons; amount of payments in 2015 was 5 587 092 zł.

TABL. 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem w tys. osób <i>Retirees and pensioners in thous. persons</i>
Emeryci razem^{b)}	5 310,1
<i>Total retirees^{b)}</i>	
w tym z ZUS	5 026,4
<i>of which paid of SII</i>	
W tym :	
Okresowe emerytury kapitałowe	15,8
<i>Annuity retirement pensions</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	105,2
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	206,0
<i>miners</i>	
nauczyciele	260,2
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	76,1
<i>self-employed persons</i>	
kombatanci	0,2
<i>combatants</i>	
Renciści z tytułu niezdolności do pracy razem^{bd)}	1 016,2
<i>Pensioners receiving disability pensions^{bd)}</i>	
w tym z ZUS	982,6
<i>of which paid of SII</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	15,1
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	28,9
<i>miners</i>	
nauczyciele	33,3
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	53,3
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	37,3
<i>war and military invalids, repression victims</i>	
Osoby otrzymujące renty rodzinne razem^{bd)}	1 350,1
<i>Persons receiving survivors pensions total^{bd)}</i>	
w tym z ZUS	1 264,8
<i>of which paid of SII</i>	
pracownicy kolejowi ^{c)}	66,0
<i>railway employees^{c)}</i>	
górnicy	88,5
<i>mining employees</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	35,7
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane	23,7
<i>war and military invalids as well as combatants</i>	

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach „starego” systemu. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA i MS.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirement pensions financed from budgets of these entities.

TABL. 12. EMERYCI I RENCIŚCI JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW W ROKU 2000 I 2015
RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS IN 2000 AND 2015 (IN PERSONS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000		2015	
	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>
POLSKA^{a)} <i>POLAND^{a)}</i>	9 412 432	24,4	8 879 628	23,1
Dolnośląskie	694 938	23,4	643 950	22,2
Kujawsko-pomorskie	476 282	22,7	457 787	21,9
Lubelskie	601 868	27,0	507 614	23,7
Lubuskie	239 366	23,4	214 766	21,1
Łódzkie	689 494	26,1	609 660	24,4
Małopolskie	816 317	25,2	718 757	21,3
Mazowieckie	1 181 427	23,3	1 122 391	21,0
Opolskie	217 972	20,1	201 774	20,3
Podkarpackie	510 864	24,0	451 736	21,2
Podlaskie	291 395	23,9	257 862	21,7
Pomorskie	443 421	20,2	448 840	19,4
Śląskie	1 140 231	23,5	1 147 272	25,1
Świętokrzyskie	336 268	25,4	300 408	23,9
Warmińsko-mazurskie	306 595	20,9	291 695	20,3
Wielkopolskie	797 799	23,7	744 822	21,4
Zachodniopomorskie	357 210	20,6	356 070	20,8

a) Łącznie z emerytami i rencistami, którzy otrzymują świadczenia MON, MSWiA oraz MS nieuwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Including retirees and pensioners receiving benefits from the MND, the MIA as well as the MJ, not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.13. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK <i>AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI <i>RETIREES</i>			
OGÓŁEM..... 2014	4 980 565	2 042 472	2 938 093
TOTAL..... 2015	5 067 730	2 061 763	3 005 967
54 lata i mniej ..... <i>years and less</i>	56 565	52 340	4 225
55—59	129 494	54 155	75 339
60—64	1 163 717	251 150	912 567
65—69	1 521 662	657 730	863 932
70—74	808 809	389 487	419 322
75—79	682 098	327 598	354 500
80 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	705 385	329 303	376 082
RENCIŚCI <i>PENSIONERS</i>			
OGÓŁEM..... 2014	1 010 929	663 858	347 071
TOTAL..... 2015	959 157	632 841	326 316
29 lat i mniej ..... <i>years and less</i>	3 617	2 647	970
30—39	36 985	23 098	13 887
40—49	111 122	65 687	45 435
50—54	120 763	68 900	51 863
55—59	255 575	145 058	110 517
60—64	235 884	203 112	32 772
65 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	195 211	124 339	70 872

a) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych.

a) *Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits, excluding the bridge benefits.*

TABL. 14. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ KASĘ ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG PŁCI I WIEKU^{a)}

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY SEX AND AGE^{a)}

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2014	937 812	247 685	690 127
TOTAL..... 2015	941 993	262 035	679 958
55-59	33 336	-	33 336
60-64	114 106	24 487	89 619
65-69	171 607	61 365	110 242
70-74	134 673	45 069	89 604
75-79	154 421	47 674	106 747
80 lat i więcej	333 850	83 440	250 410
<i>years and more</i>			
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2014	215 855	112 733	103 122
TOTAL..... 2015	216 459	113 528	102 931
29 lat i mniej.....	464	300	164
<i>years and less</i>			
30-39	5 595	3 045	2 550
40-49	24 154	12 018	12 136
50-54	31 098	15 099	15 999
55-59	62 784	30 421	32 363
60-64	62 655	38 664	23 991
65 lat i więcej	29 709	13 981	15 728
<i>years and more</i>			

a) Bez świadczeniobiorców MON, MSWiA i MS.

a) *Not included beneficiaries from the MND, the MIA and the MJ.*

TABL. 15. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY^{a)} I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID^{a)} FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2014	110 826	110 678	148
TOTAL 2015	111 341	111 178	163
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	1 494	1 492	2
40-44.....	7 380	7 373	7
45-49.....	9 450	9 427	23
50-54.....	12 182	12 137	45
55-59.....	16 343	16 327	16
60-64.....	19 752	19 740	12
65-69.....	19 085	19 062	23
70-74.....	10 358	10 348	10
75-79.....	5 529	5 520	9
80 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	9 768	9 752	16
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2014	14 536	14 514	22
TOTAL 2015	14 354	14 331	23
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	58	57	1
30-39.....	356	348	8
40-49.....	907	904	3
50-54.....	742	737	5
55-59.....	1 372	1 369	3
60-64.....	1 805	1 805	-
65 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	9 114	9 111	3

a) Liczba obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) *The number also consists of beneficiaries, who have retirement pension fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.*

TABL. 16. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE MINISTRY OF JUSTICE BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK <i>AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI <i>RETIREEES</i>			
OGÓŁEM..... 2014	23 703	20 245	3 458
TOTAL..... 2015	23 777	20 293	3 484
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	107	103	4
40-44.....	901	835	66
45-49.....	2 846	2 663	183
50-54.....	4 021	3 648	373
55-59.....	4 201	3 586	615
60-64.....	3 582	2 848	734
65-69.....	3 522	2 924	598
70-74.....	1 868	1 564	304
75 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	2 729	2 122	607
RENCIŚCI <i>PENSIONERS</i>			
OGÓŁEM 2014	2 197	1 793	404
TOTAL..... 2015	2 224	1 714	410
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	2	2	–
30-39.....	87	71	16
40-49.....	258	218	40
50-54.....	305	273	32
55-59.....	320	270	50
60-64.....	343	263	80
65 lat i więcej ..... <i>years and more</i>	809	617	192

TABL. 17. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETERIMENT AND DISABILITY PENSIONS PAID FROM THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK <i>AGE</i>	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI <i>RETIREEES</i>			
OGÓŁEM..... 2014	148 799	133 999	14 800
TOTAL..... 2015	149 268	134 529	14 739
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	1 016	974	42
40-44.....	7 053	6 813	240
45-49.....	18 152	17 606	546
50-54.....	23 458	22 310	1 148
55-59.....	26 305	23 596	2 709
60-64.....	23 889	20 301	3 588
65-69.....	22 401	19 858	2 543
70-74.....	10 057	8 874	1 183
75-79.....	7 559	6 318	1 241
80 lat i więcej..... <i>years and more</i>	9 378	7 879	1 499
RENCIŚCI <i>PENSIONERS</i>			
OGÓŁEM..... 2014	17 083	14 039	3 044
TOTAL..... 2015	16 790	13 829	2 961
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	44	42	2
30-39.....	475	432	43
40-49.....	2 239	2 121	118
50-54.....	1 674	1 566	108
55-59.....	2 228	1 972	256
60-64.....	2 266	1 814	452
65 lat i więcej..... <i>years and more</i>	7 864	5 882	1 982

Dział II. Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe

Part II. Retirement and other pensions, non-insurance benefits

TABL. 18. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2015 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS IN 2005-2015 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004 = 100	2010	2009 = 100	2011	2010 = 100	2012	2011 = 100	2013	2012 = 100	2014	2013 = 100	2015	2014 = 100
	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>	w mln zł <i>in mln zł</i>	w % <i>in %</i>
POLSKA ..... <i>POLAND</i>	120 666	102,2	170 879	105,5	177 304	103,8	185 442	104,6	194 430	104,8	199 638	102,7	205 804	103,1
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych ..... <i>Non-agricultural social security system</i>	105 704	102,9	155 131	106,0	161 603	104,2	169 171	104,7	177 665	105,0	182 994	103,0	188 773	103,2
<i>w tym: of which:</i>														
ZUS ^{a)} ..... <i>SII^{b)}</i>	97 179,9 ^{c)}	102,9	142 840,8	105,9	148 511,1	104,0	155 233,7	104,5	162 699,2	104,8	167 424,2	102,9	172 908,8	103,3
MON..... <i>MND</i>	4 006,1 ^{c)}	102,3	5 288,0	106,0	5 526,4	104,5	5 799,9	104,9	6 145,1	106,0	6 332,3	103,0	6 389,8	100,9
MSWiA..... <i>MIA</i>	3 919,2 ^{c)}	102,7	6 047,5	107,0	6 515,1	107,7	7 003,9	107,5	7 585,8	108,3	7 953,1	104,8	8 157,3	102,6
MS..... <i>MJ</i>	598,6	103,3	954,8	111,0	1050,2	110,0	1 133,1	107,9	1 234,6	109,0	1 284,0	104,0	1 316,8	102,6
KRUS ..... <i>ASIF</i>	14 962	97,7	15 748	101,0	15 701	99,7	16 271	103,6	16 765	103,0	16 644	99,3	17 031	102,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt.5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including accident pensions financed from SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions paid from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

TABL. 19. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement and other pensions in total</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2014 = 100
POLSKA ^{b)c)d)}	172 908 825,8	103,3	126 458 149,2	104,1
<i>POLAND</i> ^{b) c)d)}				
Województwa razem^{e)}	172 907 153,2	103,3	126 458 149,2	104,1
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	14 356 400,9	103,2	10 575 787,7	104,2
Kujawsko-pomorskie	8 354 606,7	103,7	5 913 341,3	104,7
Lubelskie	7 457 302,2	103,7	5 316 371,3	105,1
Lubuskie	4 266 225,6	103,9	3 022 003,2	105,2
Łódzkie.....	11 241 742,1	103,0	8 647 184,3	103,6
Małopolskie	14 415 795,6	102,9	10 400 824,0	103,8
Mazowieckie	23 076 763,8	103,1	18 164 980,0	103,5
Opolskie	4 120 261,1	103,4	3 119 387,2	104,0
Podkarpackie	7 773 131,0	103,9	5 642 886,2	104,8
Podlaskie	3 681 760,0	103,8	2 809 062,7	104,6
Pomorskie	9 647 775,5	103,4	6 998 301,3	104,4
Śląskie	32 333 131,2	102,9	22 900 373,9	103,6
Świętokrzyskie	5 024 430,1	103,5	3 700 911,7	104,3
Warmińsko-mazurskie	5 311 047,2	103,8	3 752 047,2	105,1
Wielkopolskie	14 295 147,4	103,6	9 925 649,0	104,9
Zachodniopomorskie	7 551 632,8	103,4	5 569 038,2	104,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z kwotą okresowej emerytury kapitałowej ze środków zgromadzonych w OFE. e) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point. 5 p. 15.

b) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) including annuity retirement pension from the means gathered in the Open Pension Fund. e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 20. RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2014 = 100
POLSKA^{b)c)} ..... <i>POLAND^{b)c)}</i>	18 750 287,3	98,4	27 700 389,3	102,8
Województwa razem^{d)} ..... <i>Voivodships total^{d)}</i>	18 748 614,7	98,4	27 700 389,3	102,8
Dolnośląskie	1 552 539,1	97,4	2 228 074,1	102,5
Kujawsko-pomorskie	1 040 079,6	99,6	1 401 185,8	103,1
Lubelskie	1 095 506,3	97,6	1 045 424,6	103,6
Lubuskie	618 513,6	99,2	625 708,8	102,7
Łódzkie	967 290,0	99,0	1 627 267,8	102,4
Małopolskie	1 700 358,2	97,7	2 314 613,4	102,8
Mazowieckie	1 843 335,3	99,2	3 068 448,5	103,1
Opolskie	292 382,9	97,6	708 491,0	103,1
Podkarpackie	908 694,4	98,7	1 221 550,4	103,5
Podlaskie	373 640,0	99,0	499 057,3	103,4
Pomorskie	1 035 527,1	97,7	1 613 947,1	102,8
Śląskie	3 333 997,7	98,5	6 098 759,6	102,5
Świętokrzyskie	490 788,4	98,7	832 730,0	103,1
Warmińsko-mazurskie	726 047,5	98,6	832 952,5	102,7
Wielkopolskie	1 938 268,7	98,3	2 431 229,7	102,8
Zachodniopomorskie	831 645,9	97,5	1 150 948,7	103,1

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przymiarowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

**TABL. 21. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}**
*GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL
SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Rretirement and other pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2014 = 100
POLSKA	17 031 312,7	102,3	13 690 539,3	101,9
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	715 436,1	101,1	576 549,4	100,6
Kujawsko-pomorskie	1 094 403,0	104,1	849 874,8	104,5
Lubelskie	2 226 738,5	101,5	1 784 472,9	101,3
Lubuskie	290 781,9	99,2	235 043,4	98,4
Łódzkie	1 424 174,1	103,2	1 200 160,6	103,0
Małopolskie	1 356 792,7	102,3	998 412,6	100,6
Mazowieckie	2 513 024,3	103,0	2 075 220,8	102,9
Opolskie	381 681,4	101,7	332 667,7	101,4
Podkarpackie	1 040 065,1	100,6	833 259,9	99,7
Podlaskie	1 204 219,2	103,2	1 004 033,7	102,9
Pomorskie	537 842,2	102,9	401 858,0	102,9
Śląskie	644 245,1	98,5	561 019,9	97,6
Świętokrzyskie	913 829,9	102,7	750 051,7	102,1
Warmińsko-mazurskie	633 525,1	102,7	487 362,5	102,3
Wielkopolskie	1 638 737,4	103,6	1 268 412,2	103,4
Zachodniopomorskie	407 939,7	101,4	324 262,2	100,9

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych.

d) Łącznie z GBRZ-tami w kwocie 1 117,2 tys. zł.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny w kwocie 122,3 tys. zł.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z: MON (1 344,9 tys. zł), MS (621,8 tys. zł), MSWiA (5 910,3 tys. zł).

a) See general notes, point 2 and 5, p.14, 15.

b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social insurance for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including amount of 1 117,2 thous. zł GBRZ benefits.

e) Including amount of 122,3 thous. zł cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits paid from: the MND (1 344,9 thous. zł), the MIA (5 910,3 thous. zł), and the MJ (621, thous. zł).

TABL. 22. RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)}
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne ^{c)} <i>Survivors pensions^{c)}</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zl</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous. zl</i>	2014 = 100
POLSKA	2 659 499,7	103,9	680 034,2	104,5
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	112 697,4	103,4	26 104,1	103,5
Kujawsko-pomorskie	197 367,1	102,6	47 131,9	102,9
Lubelskie	358 478,8	102,1	83 747,4	104,2
Lubuskie	45 939,5	102,4	9 761,0	103,7
Łódzkie	162 627,3	103,9	61 356,7	104,0
Małopolskie	308 680,4	107,6	49 574,2	106,2
Mazowieckie	329 871,4	103,5	107 671,9	104,6
Opolskie	36 285,1	103,5	12 702,5	104,4
Podkarpackie	170 767,1	104,4	36 008,9	105,0
Podlaskie	151 570,7	104,6	48 584,9	104,3
Pomorskie	109 608,2	102,4	26 368,5	104,3
Śląskie	67 319,5	105,4	15 436,3	105,9
Świętokrzyskie	127 604,5	105,3	36 165,7	105,6
Warmińsko-mazurskie	113 682,8	103,8	32 479,8	104,1
Wielkopolskie	300 914,4	103,9	69 358,9	105,2
Zachodniopomorskie	66 085,5	102,8	17 581,5	104,8

a) Patrz uwagi ogólne, pkt 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z rentami socjalnymi w kwocie 98 749,6 tys. zł.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including social pensions in the amount of 98 749,6 thous. zł.

TABL. 23. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON MND	MS MJ	MSWiA ^{b)c)} MIA ^{b)c)}
<i>w zł in zł</i>				
Emerytury i renty ogółem..... 2014	15 569 373 137	6 332 274 143	1 283 985 682	7 953 113 312
<i>Retirement and other pensions in total.....</i> 2015	15 863 854 512	6 389 777 828	1 316 790 831	8 157 285 853
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pensions</i>	11 857 429 969	4 507 087 682	1 046 322 209	6 304 020 078
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability pensions</i>	1 204 235 808	549 149 797	73 407 304	581 678 707
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	2 802 188 735	1 333 540 349	197 061 318	1 271 587 068
2014 = 100				
Emerytury i renty ogółem..... <i>Retirement and other pensions in total</i>	101,9	100,9	102,6	102,6
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pensions</i>	102,0	100,9	102,4	102,7
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability pensions</i>	99,1	97,0	104,4	100,5
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	102,6	102,5	102,7	102,7

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Kwoty świadczeń z dodatkami pielęgnacyjnymi i dodatkami dla sierot zupełnych.

c) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało w 2015 r. 309 osób na kwotę 5 587 092 zł.

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including nursing supplement and supplement for double orphans.

c) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pension, to 309 persons; amount of payments in 2015 was 5 587 092 zł.

**TABL. 24. LICZBA EMERYTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)}
WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W LATACH 2000-2011^{b)}**
*NUMBER OF RETIREES FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY
BENEFIT AMOUNT IN 2000-2011^{b)}*

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>							
OGÓŁEM TOTAL	3 365,7	3 913,1	4 344,2	4 509,5	4 670,8	4 952,5	5 000,5	4 979,1
do 500,00	202,0	11,7	13,0	13,8	8,2	4,9	3,7	3,2
500,01 – 600	263,4	179,0	208,3	198,4	10,8	24,8	22,4	20,3
600,01 – 700	396,3	144,8	143,4	130,8	228,9	170,9	24,0	28,9
700,01 – 800	471,8	319,5	330,2	316,8	219,5	104,0	205,8	176,3
800,01 – 1000	823,9	797,5	748,0	741,6	575,1	524,9	426,5	363,0
1000,01 – 1200	515,0	785,2	816,7	849,9	808,0	728,0	631,4	545,6
1200,01 – 1400	270,1	567,8	658,6	699,7	774,3	798,3	758,0	694,2
1400,01 – 1600	140,5	363,9	452,5	489,5	599,6	678,6	692,8	680,0
1600,01 – 1800	94,2	219,3	291,6	322,2	420,4	520,0	561,3	578,0
1800,01 – 2000	84,1	140,9	186,4	202,9	281,6	376,4	425,9	457,4
2000,01 – 2200	59,6	101,8	123,8	135,3	186,9	260,3	309,8	344,2
2200,01 – 2400	31,3	86,0	93,9	103,7	124,4	173,7	216,7	248,4
2400,01 – 2600	10,2	74,3	82,5	88,2	97,7	127,1	153,0	177,1
2600,01 i więcej	3,3	121,4	195,3	216,7	335,4	460,6	569,2	662,5

a) Bez byłych żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej.

b) W 2000 r. – stan z czerwca, w 2005 r. – stan z kwietnia, w pozostałych latach – stan z marca.

a) Excluding former professional soldiers as well as functionaries of the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (till 28 VI 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff.

b) In 2000 – as of June, in 2005 – as of April, besides – as of March.

TABL. 25. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ^{a)} WEDUG PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2015 R.

NUMBER OF RETIREES AND OTHER PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION ^{a)} BY SEX AND BENEFIT AMOUNT IN MARCH OF 2015

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	Emeryci ^b <i>Retirees^b</i>			Otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Receiving disability pensions</i>			Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	kobiety w tys. <i>women in thous.</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	kobiety w tys. <i>women in thous.</i>	w tys. <i>in thous</i>	w % <i>in %</i>
OGÓŁEM TOTAL	4 998,6	100,0	2 964,2	998,8	100,0	343,7	1 267,7	100,0
do 500 ,00	4,4	0,0	3,9	-	-	-	-	-
500,01 – 700,00	34,9	0,6	32,9	90,1	9,0	49,4	-	-
700,01 – 900,00	164,2	3,3	149,1	182,8	18,3	79,3	78,7	6,2
900,01 – 1000,00	81,3	1,7	72,3	77,3	7,8	27,8	35,2	2,7
1000,01 – 1200,00	351,3	7,1	299,6	167,6	16,8	56,8	122,5	9,7
1200,01 – 1400,00	468,0	9,4	392,5	103,9	10,4	26,3	148,9	11,8
1400,01 – 1600,00	585,7	11,8	467,5	72,2	7,2	15,3	169,6	13,4
1600,01 – 1800,00	602,1	12,0	433,2	52,4	5,3	10,6	170,0	13,4
1800,01 – 2000,00	538,6	10,8	327,2	36,9	3,7	8,4	156,6	12,3
2000,01 – 2200,00	453,7	9,1	227,6	29,5	3,0	8,8	102,7	8,1
2200,01 – 2400,00	365,0	7,3	157,4	23,7	2,4	7,4	71,9	5,7
2400,01 – 2600,00	281,8	5,6	108,1	21,6	2,1	8,5	50,9	4,0
2600,01 – 2800,00	211,6	4,3	74,5	22,9	2,3	10,0	38,8	3,0
2800,01 – 3000,00	158,7	3,2	52,3	18,8	1,9	7,6	31,6	2,4
3000,01 – 3200,00	123,8	2,5	38,6	18,1	1,8	6,9	26,4	2,1
3200,01 – 3400,00	102,1	2,1	28,9	14,4	1,4	6,1	20,7	1,7
3400,01 – 3600,00	86,6	1,7	22,3	12,7	1,3	4,8	16,8	1,4
3600,01 – 3800,00	75,1	1,5	18,2	9,4	0,9	2,9	11,6	1,0
3800,01 – 4000,00	66,0	1,3	14,3	6,8	0,7	1,9	6,5	0,5
4000,01 – 4500,00	123,7	2,5	24,1	11,4	1,1	2,4	6,4	0,6
4500,01 – 5000,00	70,4	1,4	13,4	9,2	1,0	1,2	1,4	0,0
5000,01 i więcej	49,6	0,8	6,3	17,1	1,6	1,3	0,5	0,0

a) Bez osób posiadających prawo do świadczenia rolniczego.

b) Łącznie z okresowymi emeryturami kapitałowymi finansowanymi z FUS, bez emerytur pomostowych.

a) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits.

b) Including an amount of periodic pensions financed from the Social Insurance Fund (FUS), excluding the bridge benefits.

TABL. 26. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2015 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION IN 2005-2015 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004=100	2010	2009=100	2011	2010=100	2012	2011=100	2013	2012=100	2014	2013=100	2015	2014=100
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych ..... <i>Non-agricultural social security system</i>	1 170,74	102,6	1 642,90	106,5	1 727,25	105,1	1 820,99	105,4	1 921,25	105,5	1 991,14	103,6	2 049,26	102,9
w tym: <i>of which:</i>														
ZUS ^{a)} ..... <i>SII^{a)}</i>	1 127,23 ^{c)}	102,8	1 588,95	106,5	1 669,22	105,1	1 759,85	105,4	1 855,52	105,4	1 922,92	103,6	1 980,96	103,0
MON..... <i>MND</i>	2 177,90 ^{c)}	97,9	2 745,24	105,6	2 860,44	104,2	2 959,79	103,5	3 090,00	104,4	3 174,79	102,7	3 229,08	101,7
MSWiA..... <i>MLA</i>	2 009,61 ^{c)}	101,9	2 673,74	104,6	2 823,13	105,6	2 958,44	104,8	3 128,78	105,8	3 232,32	103,3	3 302,53	102,2
MS..... <i>MJ</i>	2 080,67	101,1	2 802,12	107,5	2 973,64	106,1	3 103,34	104,4	3 276,54	105,6	3 367,61	102,8	3 434,15	102,0
KRUS ..... <i>ASIF</i>	758,11	101,5	954,68	104,8	986,24	103,3	1 054,61	106,9	1 121,52	106,3	1 144,73	102,1	1 179,63	103,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MLA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement and other pensions in the amount not higher than the lowest retirement or other pension.

TABL. 27. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement and other pensions in total</i>		W tym emerytury <i>of which retirement pensions</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100
POLSKA^{b)c)d)}	1 980,96	103,0	2 096,55	102,6
<i>POLAND^{b)c)d)}</i>				
Województwa ogółem^{e)}	1 980,98	103,0	2 096,55	102,6
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	2 002,89	103,0	2 087,32	102,8
Kujawsko-pomorskie	1 826,08	103,3	1 966,09	102,9
Lubelskie	1 776,99	103,3	1 903,84	102,6
Lubuskie	1 810,13	103,5	1 916,33	103,0
Łódzkie	1 843,94	103,0	1 952,35	102,6
Małopolskie	1 938,81	103,0	2 041,23	102,7
Mazowieckie	2 047,16	102,8	2 178,27	102,3
Opolskie	1 948,36	103,2	2 035,67	103,0
Podkarpackie	1 720,93	103,6	1 843,37	103,1
Podlaskie	1 798,48	103,1	1 887,83	102,8
Pomorskie	1 955,84	102,9	2 066,78	102,5
Śląskie	2 429,61	102,7	2 539,29	102,5
Świętokrzyskie	1 786,10	103,1	1 898,67	102,7
Warmińsko-mazurskie	1 789,53	103,2	1 922,42	102,7
Wielkopolskie	1 897,51	103,3	2 040,13	102,8
Zachodniopomorskie	1 912,38	103,0	2 019,62	102,6

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z okresową emeryturą kapitałową e) Przeprowadzenie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pension from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Including temporary capital retirement pension from the means gathered in the OPF. e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 28. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100
POLSKA OGÓŁEM^{b)c)}	1 590,33	103,5	1 825,03	103,2
<i>POLAND IN TOTAL^{b) c)}</i>				
Województwa ogółem^{d)}	1 590,39	103,5	1 825,03	103,2
<i>Voivodships total^{d)}</i>				
Dolnośląskie	1 710,61	103,2	1 866,77	103,1
Kujawsko-pomorskie	1 421,42	103,6	1 676,52	103,4
Lubelskie	1 471,80	104,1	1 584,45	103,7
Lubuskie	1 539,38	104,4	1 654,89	103,3
Łódzkie	1 386,98	103,7	1 677,51	103,3
Małopolskie	1 640,68	103,2	1 775,49	103,1
Mazowieckie	1 510,07	104,0	1 791,60	103,4
Opolskie	1 593,13	103,2	1 776,36	103,4
Podkarpackie	1 343,22	104,4	1 567,82	103,6
Podlaskie	1 495,27	103,4	1 613,57	103,7
Pomorskie	1 593,51	103,2	1 799,54	103,2
Śląskie	2 038,72	102,7	2 297,76	102,7
Świętokrzyskie	1 413,60	103,7	1 611,73	103,4
Warmińsko-mazurskie	1 450,06	103,3	1 616,06	103,4
Wielkopolskie	1 525,02	103,9	1 739,75	103,2
Zachodniopomorskie	1 555,06	103,4	1 753,02	103,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pension from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension.

TABL. 29. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{b)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto <i>Average monthly gross retirement and other pension</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym emerytura <i>of which retirement pension</i>
	w zł <i>in zł</i>	
POLSKA^{c)d)} 2014	1 922,92	2 043,11
POLAND^{c)d)} 2015	1 980,96	2 096,55
Region Centralny	1 975,83	2 099,90
Łódzkie	1 843,94	1 952,35
Mazowieckie	2 047,16	2 178,27
Region Południowy	2 253,68	2 359,48
Małopolskie	1 938,81	2 041,23
Śląskie	2 429,61	2 539,29
Region Wschodni	1 763,46	1 880,27
Lubelskie	1 776,99	1 903,84
Podkarpackie	1 720,93	1 843,37
Podlaskie	1 798,48	1 887,83
Świętokrzyskie	1 786,10	1 898,67
Region Północno-zachodni	1 886,87	2 012,76
Lubuskie	1 810,13	1 916,33
Wielkopolskie	1 897,51	2 040,13
Zachodniopomorskie	1 912,38	2 019,62
Region Południowo-zachodni	1 990,47	2 075,32
Dolnośląskie	2 002,89	2 087,32
Opolskie	1 948,36	2 035,67
Region Północny	1 868,69	1 996,73
Kujawsko-pomorskie	1 826,08	1 966,09
Pomorskie	1 955,84	2 066,78
Warmińsko-mazurskie	1 789,53	1 922,42

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5 str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See general notes, point 5. p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement or other pension, c) Excluding retirement and other pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 30. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{b)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement and other pensions in total</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>	Renty rodzinne <i>Survivors pensions</i>
W zł <i>In zł</i>				
POLSKA^{c)d)} 2014	1 922,92	2 043,11	1 536,32	1 768,86
POLAND^{c)d)} 2015	1980,96	2 096,55	1 590,33	1 825,03
Region Centralny	1 975,83	2 099,90	1 465,31	1 750,34
Region Południowy	2 253,68	2 359,48	1 884,32	2 125,74
Region Wschodni	1 763,46	1 880,27	1 421,59	1 588,92
Region Północno-zachodni	1 886,87	2 012,76	1 534,91	1 730,15
Region Południowo-zachodni	1 990,47	2 075,32	1 690,85	1 844,13
Region Północny	1 868,69	1 996,73	1 488,45	1 711,74
2014 = 100				
POLSKA^{c)d)}	103,0	102,6	103,5	103,2
POLAND^{c)d)}				
Region Centralny	102,9	102,4	103,9	103,4
Region Południowy	102,8	102,6	102,9	102,8
Region Wschodni	103,4	102,8	104,0	103,6
Region Północno-zachodni	103,3	102,8	103,9	103,2
Region Południowo-zachodni	103,1	102,8	103,2	103,2
Region Północny	103,1	102,7	103,3	103,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSWiA oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement and other pensions. c) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation benefits. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pensions from the MND, the MIA, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

**TABL. 31. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)}
Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG
WOJEWÓDZTW^{b)c)}**
*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Retirement and other pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100
POLSKA	1 179,63	103,0	1 209,81	102,8
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 278,54	102,6	1 334,64	102,0
Kujawsko-pomorskie	1 191,79	103,6	1 213,51	103,2
Lubelskie	1 175,20	103,1	1 201,50	102,8
Lubuskie	1 319,74	102,5	1 394,78	102,5
Łódzkie	1 168,00	103,1	1 181,91	103,1
Małopolskie	1 140,46	103,0	1 190,54	103,0
Mazowieckie	1 144,30	103,4	1 164,39	103,2
Opolskie	1 245,08	102,9	1 267,07	102,7
Podkarpackie	1 150,49	103,2	1 180,38	103,1
Podlaskie	1 149,95	103,4	1 164,71	103,2
Pomorskie	1 186,54	103,1	1 232,81	102,9
Śląskie	1 402,70	101,4	1 480,79	101,3
Świętokrzyskie	1 154,09	103,2	1 178,10	103,2
Warmińsko-mazurskie	1 189,75	103,3	1 223,12	103,0
Wielkopolskie	1 167,02	102,8	1 199,29	102,5
Zachodniopomorskie	1 258,98	102,7	1 302,89	102,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z MON, MS, MSWiA.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art.25, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including GBRZ benefit.

e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

TABL. 32. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>		Renty rodzinne ^{d)} <i>Survivors pensions^{d)}</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100	w zł <i>in zł</i>	2014 = 100
POLSKA	1 027,93	104,1	1 277,75	103,8
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 056,17	105,6	1 260,34	103,3
Kujawsko-pomorskie	1 067,52	104,5	1 427,72	104,4
Lubelskie	1 035,93	104,2	1 318,77	103,5
Lubuskie	1 040,01	103,6	1 291,14	102,4
Łódzkie	1 033,11	103,8	1 321,20	102,6
Małopolskie	997,80	103,8	1 196,75	103,8
Mazowieckie	1 011,12	104,3	1 231,83	104,0
Opolskie	1 059,48	103,8	1 308,46	104,8
Podkarpackie	1 010,91	103,5	1 235,89	104,3
Podlaskie	1 025,82	104,3	1 299,34	104,3
Pomorskie	1 020,45	103,6	1 324,52	104,5
Śląskie	1 014,83	103,7	1 187,77	103,5
Świętokrzyskie	1 015,54	103,8	1 225,62	103,5
Warmińsko-mazurskie	1 040,59	104,2	1 310,73	104,5
Wielkopolskie	1 038,52	103,8	1 223,00	104,3
Zachodniopomorskie	1 047,38	104,1	1 463,66	102,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25 ust 4 w związku z art.25 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych.

d) Łącznie z rentami socjalnymi.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including payment pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art.25 , paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including social pensions.

TABL. 33. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Retirement and other pensions in total^{d)e)}</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>
	w zł in zł	
POLSKA 2014	1 144,73	1 176,46 ^{f)}
POLAND 2015	1 179,63	1 209,81^{f)}
Region Centralny	1 152,76	1 170,75
Łódzkie	1 168,00	1 181,91
Mazowieckie	1 144,30	1 164,39
Region Południowy	1 213,50	1 280,86
Małopolskie	1 140,46	1 190,54
Śląskie	1 402,70	1 480,79
Region Wschodni	1 161,08	1 184,83
Lubelskie	1 175,20	1 201,50
Podkarpackie	1 150,49	1 180,38
Podlaskie	1 149,95	1 164,71
Świętokrzyskie	1 154,09	1 178,10
Region Północno-zachodni	1 199,58	1 239,11
Lubuskie	1 319,74	1 394,78
Wielkopolskie	1 167,02	1 199,29
Zachodniopomorskie	1 258,98	1 302,89
Region Południowo-zachodni	1 266,70	1 309,10
Dolnośląskie	1 278,54	1 334,64
Opolskie	1 245,08	1 267,07
Region Północny	1 189,97	1 220,61
Kujawsko-pomorskie	1 191,79	1 213,51
Pomorskie	1 186,54	1 232,81
Warmińsko-mazurskie	1 189,75	1 223,12

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25, ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWiA.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 25, paragraph 4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

TABL. 34. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>retirement and other pensions in total^{d)e)}</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pensions</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Disability pensions</i>	Renty rodzinne ^{f)} <i>Survivors pensions^{f)}</i>
W zł In zł				
POLSKA 2014	1 144,73	1 176,46	987,83	1 230,97
POLAND 2015	1 179,63	1 209,81	1 027,93	1 277,75
Region Centralny	1 152,76	1 170,75	1 018,27	1 262,84
Region Południowy	1 213,50	1 280,86	1 000,81	1 194,61
Region Wschodni	1 161,08	1 184,83	1 025,43	1 281,85
Region Północno-zachodni	1 199,58	1 239,11	1 040,10	1 267,65
Region Południowo-zachodni	1 266,70	1 309,10	1 056,97	1 275,69
Region Północny	1 189,97	1 220,61	1 047,60	1 363,97
2014 = 100				
POLSKA	103,0	102,8	104,1	103,8
POLAND				
Region Centralny	103,3	103,2	104,1	103,5
Region Południowy	102,4	102,3	103,8	103,7
Region Wschodni	103,2	103,0	104,0	103,8
Region Północno-zachodni	102,7	102,4	103,8	103,8
Region Południowo-zachodni	102,7	102,2	105,2	103,8
Region Północny	103,4	103,1	104,2	104,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust.4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z rentami socjalnymi. g) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSWiA.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement and other pensions of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted. d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including social pensions. g) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MIA.

**TABL. 35. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)}
Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT AND OTHER PENSION FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE
MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSWiA ^{a)} <i>MI^{a)}</i>
<i>W zł In zł</i>			
Emerytura i renta ogółem..... 2014	3 174,79	3 367,61	3 232,32
<i>Retirement and other pension in total</i> 2015	3 229,08	3 434,15	3 302,53
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pension</i>	3 395,61	3 671,46	3 518,32
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability pensions</i>	3 135,79	2 772,39	2 866,53
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	2 799,35	2 737,95	2 675,25
2014 = 100			
Emerytura i renta ogółem.....	101,7	102,0	102,2
<i>Retirement and other pension in total</i>			
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pension</i>	101,9	102,0	102,2
Renty z tytułu niezdolności do pracy ..... <i>Disability pensions</i>	100,9	102,7	101,9
Renty rodzinne ..... <i>Survivors pensions</i>	101,7	101,9	102,1

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

a) See general notes, point 5, p. 15.

TABL. 36. ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, Z MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
NON-INSURANCE BENEFITS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, FROM THE MINISTRY OF JUSTICE, FROM THE MINISTRY OF INTERIOR AND ADMINISTRATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>		MS <i>MJ</i>		MSWiA <i>MIA</i>	
	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2014 = 100	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2014 = 100	w liczbach bezwzględ- nych <i>in absolute numbers</i>	2014 = 100
<i>Liczba świadczeń Number of benefits</i>						
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	101 061	90,6	8 312	90,8	52 698	91,3
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	37 057	88,7	2 888	87,4	17 264	86,5
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego..... <i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>	-	X	-	X	-	X
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników ..... <i>Cash benefits for soldiers- miners</i>	693	93,8	326	84,7	1 845	92,2
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych ..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	14 778	93,7	2 958	91,5	20 661	90,6
Dodatki kompensacyjne ..... <i>Compensation supplements</i>	100 225	93,1	7 693	90,7	49 584	91,1
<i>Kwota wypłat Benefits in total</i>						
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	16 797 123	93,1	1 378 547	90,9	8 724 073	91,3
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	7 716 183	89,5	600 483	88,2	3 575 221	87,2
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego..... <i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>	-	X	-	X	-	X
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników ..... <i>Cash benefits for soldiers- miners</i>	133 879	94,8	56 001	83,7	333 603	92,4
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych ..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	2 622 609	93,9	550 459	91,6	3 811 950	91,2
Dodatki kompensacyjne ..... <i>Compensation supplements</i>	3 133 465	93,8	239 956	91,5	1 543 533	91,8

TABL. 37. ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA ^{a)}
BENEFITS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET ^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous. zl</i>	2014 = 100
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	2 776 716	92,1	460 844	92,2
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	974 580	90,1	202 332	90,8
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego..... <i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>	6 884	101,8	4 384	103,6
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników..... <i>Cash benefits for soldiers-miners</i>	226 680	90,7	40 735	91,4
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	836 604	90,5	152 167	90,8
Dodatki kompensacyjne..... <i>Compensation supplements</i>	2 381 244	91,6	74 308	92,4

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.

a) Including payments realized on the basis of international agreements

TABL. 38. ŚWIADCZENIA Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA
BENEFITS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	2014 = 100	w tys. zł <i>in thous. zl</i>	2014 = 100
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	913 044	90,1	151 304	90,2
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	295 356	88,2	61 267	88,9
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	219 540	87,5	41 824	87,9
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej..... <i>Cash benefits for soldiers of substitute military service</i>	80 616	90,1	14 379	90,7
Świadczenie pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych..... <i>Cash benefits for blind civil victims of warfare</i>	180	93,8	122	97,6
Dodatki kompensacyjne..... <i>Compensation supplements</i>	751 800	89,2	23 423	89,9

TABL. 39. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG ZAWODÓW
GROSS^{c)} RETIREMENT AND OTHER PENSIONS FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Kwota świadczeń brutto w mln zł <i>Gross benefits in mln zł</i>	Przeciętne miesięczne świadczenie brutto w zł <i>Average monthly gross benefit in zł</i>
Emerytury razem^{b)} Total retirement pensions^{b)}	138 315,6	2 170,64
w tym: okresowe emerytury kapitałowe <i>Annuity retirement pensions</i>	31 213,1	165,07
w tym wypłacone przez ZUS	126 458,1	2 096,55
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	2 470,1	1 957,06
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników <i>miners</i>	9 872,9	3 994,59
nauczycieli <i>teachers</i>	7 218,9	2 311,80
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	1 564,2	1 711,79
<i>self-employed persons</i>		
kombatantów	3,1	1 033,14
<i>combatants</i>		
Renty z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)d)}	19 954,5	1 636,32
<i>Disability pensions^{b)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	18 750,3	1 590,33
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	294,4	1 628,89
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników <i>miners</i>	1 320,9	3 807,90
nauczycieli <i>teachers</i>	1 124,8	2 815,92
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	777,8	1 215,88
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych	1 331,8	2 973,76
<i>war and military invalids, repression victims</i>		
Renty rodzinne razem^{c)d)}	30 502,6	1 882,67
<i>Total survivors pensions^{c)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	27 700,4	1 825,03
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych ^{c)}	1 346,1	1 697,50
<i>railway employees^{c)}</i>		
górników <i>miners</i>	3 186,2	3 000,95
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą.....	585,3	1 369,33
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych	528,5	1 858,73
<i>war and military invalids, repression victims</i>		

a) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo do świadczenia rolnego, bez emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. b) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSWiA. c) Dotyczy świadczeń przyznanych w ramach „starego” systemu. d) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSWiA i MS.

a) Excluding retirement and other pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension benefits. b) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. c) Concerns benefits under the old scheme. d) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirement pensions financed from budgets of these entities.

TABL. 40. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2015

RELATION OF MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PENSION FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2015

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł.....	1 000,07	1 305,75	1 755,19	1 844,66	1 938,09	2 041,68	2 117,35	2 170,64
<i>Monthly average gross retirement pension from non-agricultural social security system in zł</i>								
Relacja w %	63,7	66,6	62,2	62,0	62,9	64,0	64,0	63,7
<i>Relation in %</i>								

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

TABL. 41. ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2015

YEARLY SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2015

Rok <i>Year</i>	Minimum socjalne (w zł) <i>Social minimum (in zł)</i>		Minimum egzystencji (w zł) <i>Existence minimum (in zł)</i>		Przeciętna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (w zł) <i>Average gross retirement pension from non-agricultural social security system (in zł)</i>	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym emerytów (w zł) <i>Monthly average disposable income per capita in retirees household (in zł)</i>
	1-osobowe M+K/2 <i>sole</i> M+W/2	2-osobowe M+K <i>dual</i> M+W	1-osobowe M+K/2 <i>sole</i> M+W/2	2-osobowe M+K <i>dual</i> M+W		
2000	641,20	1 053,72	308,0	523,5	1 000,07	696,35
2005	780,31	1 256,28	382,3	630,8	1 305,75	883,80
2006	800,80	1 301,80	351,58	591,57	1 360,52	943,89
2007	822,18	1 341,03	364,66	615,97	1 396,88	999,05
2008	871,61	1 426,99	389,51	643,23	1 523,05	1 096,87
2009	907,09	1 487,58	421,85	698,02	1 651,21	1 180,65
2010	943,52	1 553,37	447,54	743,83	1 755,19	1 244,77
2011	984,37	1 623,64	474,20	789,08	1 844,66	1 297,96
2012	1 043,09	1 720,37	493,96	820,77	1 938,09	1 371,62
2013	1 062,45	1 769,24	513,87	855,72	2 041,68	1 415,23
2014	1 070,65	1 778,44	515,43	856,32	2 117,35	1 458,12
2015	1 080,20	1 792,54	518,00	860,06	2 170,64	1 509,50

Uwaga. Począwszy od 2006 r. zmodyfikowano minimum socjalne i minimum egzystencji.

Note. From 2006 modified social minimum and modified subsistence minimum.

Dział III. Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów

Part III. Retirees' and pensioners' households

**TABL. 42. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW**
*MONTHLY AVERAGE INCOME PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	W zł na osobę <i>In zł per capita</i>			
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	1386,16	1438,04	1509,50	1114,07
<i>AVAILABLE INCOME</i>				
w tym dochód do dyspozycji	1337,87	1366,47	1433,24	1063,77
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>In % (2014 = 100) – nominalnie nominal</i>			
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	103,4	104,0	103,5	103,9
<i>AVAILABLE INCOME</i>				
w tym dochód do dyspozycji	103,4	103,8	103,3	104,1
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>In % (2014 = 100) – realnie real</i>			
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY	104,3	104,7	104,1	104,4
<i>AVAILABLE INCOME</i>				
w tym dochód do dyspozycji	104,4	104,5	103,9	104,6
<i>of which disposable income</i>				
	W % dochodu rozporządzalnego <i>In % of available income</i>			
Dochód z pracy najemnej.....	54,7	8,9	9,0	8,4
<i>Income from hired work</i>				
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	3,2	0,3	0,3	0,5
<i>Income from a private farm in agriculture</i>				
Dochód z pracy na własny rachunek.....	8,7	0,9	0,9	0,5
<i>Income from self-employment</i>				
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych.....	28,7	86,3	86,6	84,6
<i>Income from social security benefits and other social benefits</i>				
w tym z: <i>of which from:</i>				
Emerytur	20,5	71,4	82,3	4,2
<i>Retirement pensions</i>				
Rent z tytułu niezdolności do pracy	2,3	5,6	1,7	29,6
<i>Disability pensions</i>				
Zasiłków dla bezrobotnych.....	0,2	0,1	0,1	0,4
<i>Unemployment benefits</i>				
Pozostały dochód	4,3	3,4	3,0	5,7
<i>Other incomes</i>				
w tym dary od osób prywatnych.....	4,0	3,2	2,9	5,4
<i>of which gifts from private persons</i>				

TABL. 43. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	W zł na osobę <i>In zł per capita</i>			
WYDATKI OGÓLEM ^{a)}..... <i>EXPENDITURES IN TOTAL^{a)}</i>	1091,19	1180,53	1221,04	996,86
	W % wydatków <i>In % of expenditures</i>			
Towary i usługi konsumpcyjne..... <i>Consumer goods and services</i>	95,6	93,9	93,8	95,0
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe..... <i>food and non-alcoholic beverages</i>	24,0	26,6	26,3	28,7
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe..... <i>alcoholic beverages, tobacco</i>	2,5	2,4	2,4	2,6
towary nieżywnościowe i usługi..... <i>non-food goods and services</i>	67,4	64,0	64,2	62,9
w tym: <i>of which:</i>				
odzież i obuwie..... <i>clothing and footwear</i>	5,4	3,5	3,6	3,2
użytkowanie mieszkania i nośniki energii..... <i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>	20,1	23,5	23,3	24,5
w tym nośniki energii..... <i>of which electricity, gas and other fuels^{b)}</i>	11,4	14,5	14,4	15,1
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego..... <i>furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>	5,0	4,5	4,6	4,2
zdrowie <i>health</i>	5,3	8,1	8,2	7,8
w tym: <i>of which:</i>				
wyroby medyczo-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny..... <i>medical products, appliances and equipment</i>	3,4	6,1	6,1	6,1
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem..... <i>out-patient services</i>	1,7	1,8	1,9	1,4
transport.....	8,8	5,6	5,9	4,3
łączność ^{c)} ..... <i>communication^{c)}</i>	5,0	4,6	4,6	4,9
rekreacja i kultura ^{d)} ..... <i>recreation and culture^{d)}</i>	6,7	5,2	5,3	4,7
edukacja..... <i>education</i>	1,0	0,2	0,2	0,5
restauracje i hotele..... <i>restaurants and hotels</i>	4,2	2,8	2,7	3,1
pozostałe towary i usługi ^{a)} ..... <i>miscellaneous goods and services^{a)}</i>	5,9	5,8	5,8	5,8
w tym higiena osobista..... <i>of which personal care</i>	3,0	2,4	2,4	2,4
Wydatki pozostałe..... <i>Other expenditures</i>	4,4	6,1	6,2	5,0
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym..... <i>of which gifts donated to other households</i>	3,1	4,4	4,6	3,2

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d) Bez wydatków na usługi internetowe.

a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services.

TABL. 44. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYDATKÓW NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2015 R. (2014=100)
DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2015 (2014=100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS EXPENDITURE

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM – nominalne^{a)} <i>EXPENDITURES IN TOTAL – nominal^{a)}</i>	101,2	102,0	101,5	103,1
Towary i usługi konsumpcyjne <i>Consumer goods and services</i>	101,1	101,7	101,0	103,3
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe <i>food and non-alcoholic beverages</i>	99,6	100,0	99,3	102,3
napoje alkoholowe; i wyroby tytoniowe <i>alcoholic beverages, tobacco</i>	99,3	97,5	97,5	96,8
odzież i obuwie <i>clothing and footwear</i>	102,5	105,3	106,0	98,9
użytkowanie mieszkania i nośniki energii <i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>	101,3	101,6	101,7	99,8
w tym nośniki energii ^{b)} <i>of which electricity, gas and other fuels^{b)}</i>	100,6	100,9	100,3	102,1
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego <i>furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>	103,2	102,2	101,8	101,3
zdrowie <i>health</i>	106,8	101,3	100,2	104,9
w tym: <i>of which:</i>				
wyroby medyczno-farmaceutyczne, urządzenia i sprzęt medyczny <i>medical products, appliances and equipment</i>	103,2	99,5	98,4	103,2
usługi ambulatoryjne i inne usługi związane ze zdrowiem <i>out-patient services</i>	113,3	109,2	108,5	108,5
transport	96,8	103,4	103,2	99,7
łączność ^{c)}	101,4	102,2	101,8	102,9
rekreacja i kultura ^{d)}	104,8	103,2	100,7	115,2
edukacja	93,3	133,9	105,7	275,0 ^{e)}
restauracje i hotele	100,6	107,6	106,9	110,4
pozostałe towary i usługi ^{a)}	102,0	102,1	102,4	97,2
w tym higiena osobista <i>of which personal care</i>	105,3	105,3	104,4	107,8
Wydatki pozostałe <i>Other expenditures</i>	102,9	104,9	101,9	120,4
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym <i>of which gifts donated to other households</i>	100,7	107,1	107,8	96,8
WYDATKI OGÓŁEM – realnie <i>EXPENSES IN TOTAL – real</i>	102,1	102,7	102,1	103,7
w tym: <i>of which:</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne <i>Consumer goods and services</i>	102,0	102,3	101,6	103,9

a) Łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. b) Energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). c) Łącznie z wydatkami na usługi internetowe. d) Bez wydatków na usługi internetowe. e) Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę na edukację w gospodarstwach domowych rencistów wyniosły 1,64 zł w 2014 r. i 4,51zł w 2015 r.

a) Including expenditures on life insurance. b) Energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels). c) Including expenditures on Internet services. d) Excluding expenditures on Internet services. Average monthly expenditure per capita on education in households of pensioners amounted to PLN 1.64 in 2014 and PLN 4.51 in 2015.

TABL. 45. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION^{a)} OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Artykuły żywnościowe <i>Foodstuffs</i>	Jednostka miary <i>Unit of measurement</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
		ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Pieczywo ^{b)} <i>Bread^{b)}</i>	kg	3,74	4,52	4,46	4,80
Makaron i produkty makaronowe..... <i>Pasta and pasta products</i>	kg	0,37	0,45	0,45	0,46
Mąka ^{c)} <i>Flour^{c)}</i>	kg	0,72	0,96	0,97	0,91
Mięso ^{d)} <i>Meat^{d)}</i>	kg	5,27	6,78	6,82	6,59
w tym: <i>of which:</i>					
mięso surowe ^{d)} <i>raw meat^{d)}</i>	kg	3,02	3,90	3,93	3,75
w tym drób <i>of which poultry</i>	kg	1,53	1,97	1,98	1,95
wędliny i inne przetwory mięsne ^{e)} ..... <i>Processed meat and other meat preparations^{e)}</i>	kg	2,00	2,48	2,49	2,44
Ryby i owoce morza ^{f)} <i>Fish and seafood^{f)}</i>	kg	0,33	0,45	0,47	0,37
Mleko ^{g)} <i>Milk^{g)}</i>	l	3,15	3,77	3,80	3,61
Sery i twarogi ^{h)} <i>Cheese and curd^{h)}</i>	kg	0,83	1,00	1,02	0,89
Śmietana <i>Cream</i>	l	0,35	0,50	0,51	0,47
Jaja <i>Eggs</i>	szt	11,76	15,34	15,41	14,99
Oleje i tłuszcze ⁱ⁾ <i>Oils and fatsⁱ⁾</i>	kg	1,15	1,55	1,55	1,54
tłuszcze zwierzęce <i>animal fats</i>	kg	0,34	0,51	0,53	0,43
w tym masło <i>of which butter</i>	kg	0,26	0,37	0,39	0,29
tłuszcze roślinne <i>vegetable fats</i>	kg	0,81	1,04	1,03	1,10
Owoce <i>Fruits</i>	kg	3,59	4,72	4,86	4,09
Warzywa <i>Vegetables</i>	kg	8,68	11,55	11,61	11,30
w tym ziemniaki <i>of which potatoes</i>	kg	3,69	4,96	4,93	5,10
Cukier <i>Sugar</i>	kg	1,09	1,47	1,47	1,42
Kawa, herbata i kakao..... <i>Coffee, tea and cocoa</i>	kg	0,24	0,32	0,32	0,32
Wody mineralne i źródlane..... <i>Mineral and spring waters</i>	l	4,57	4,88	5,01	4,30
Soki owocowe i warzywne..... <i>Fruit and vegetable juices</i>	l	0,94	0,72	0,75	0,61

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. c) Bez mąki ziemniaczanej. d) Łącznie z boczkiem surowym. e) Bez przetworów podrobowych. f) Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. g) Bez zagęszczonego i w proszku. h) Bez słodkich serków (np. waniliowy, danio). i) Bez boczku surowego.

a) Excluding consumption in restaurants or pubs. b) Excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c) Excluding potato flour. d) Including raw bacon. e) Excluding offal preparations. f) Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve food including coated food products. g) Excluding condensed and powdered milk. h) Excluding sweet cottage cheese. i) Excluding raw bacon.

TABL. 46. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)}
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS^{a)}

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durables</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	w % gospodarstw wyposażonych w dane dobro <i>in % of households equipped in particular durable</i>			
Odbiornik telewizyjny	96,8	98,7	98,8	98,1
<i>Television set</i>				
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	66,5	61,7	62,5	58,1
<i>Satellite or cable television equipment</i>				
Zestaw kina domowego	13,0	4,6	4,6	4,6
<i>Home theater system</i>				
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieża	75,2	78,8	79,6	75,3
<i>Radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system</i>				
Odtwarzacz DVD	37,7	26,1	26,9	22,7
<i>DVD recorder</i>				
Kamera wideo	8,8	3,6	3,8	2,3
<i>Video camera</i>				
Cyfrowy aparat fotograficzny	48,8	25,2	26,5	20,0
<i>Digital camera</i>				
Komputer osobisty	74,2	43,1	43,8	39,9
<i>Personal computer</i>				
w tym laptop, tablet	60,3	30,9	31,6	28,1
<i>of which laptop, tablet</i>				
Komputer z dostępem do Internetu	72,8	41,8	42,6	38,3
<i>Personal computer with access to the Internet</i>				
Komputer bez dostępu do Internetu	3,1	1,8	1,8	1,8
<i>Personal computer without access to the Internet</i>				
Drukarka	34,9	14,7	15,4	11,8
<i>Printer</i>				
Telefon komórkowy	95,2	87,5	87,6	87,0
<i>Mobile phone</i>				
Pralka automatyczna	95,5	92,7	93,3	90,1
<i>Automatic washing machine</i>				
Odkurzacz elektryczny	94,2	94,1	94,9	90,9
<i>Vacuum cleaner</i>				
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka	99,0	98,8	98,8	98,5
<i>Refrigerator, fridge-freezer or freezer</i>				
Kuchenka mikrofalowa	58,9	44,1	44,4	42,7
<i>Microwave oven</i>				
Robot kuchenny	62,5	53,7	55,1	47,8
<i>Kitchen robot</i>				
Zmywarka do naczyń	27,2	13,4	14,5	8,5
<i>Dishwasher</i>				
Rower (bez dziecięcego)	62,2	47,6	47,9	46,3
<i>Bicycle (excluding children's)</i>				
Samochód osobowy	62,8	39,2	42,0	26,8
<i>Passenger car</i>				

a) Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

TABL. 47. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2015 R. W PORÓWNANIU DO 2014 R. (2014 R. = 100)
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2015 COMPARED WITH 2014 (2014=100)

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durable goods</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Odbiornik telewizyjny ..... <i>Television set</i>	100,1	100,2	100,1	100,5
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej..... <i>Satellite or cable television equipment</i>	100,9	101,0	100,5	102,5
Zestaw kina domowego ..... <i>Home theater system</i>	95,6	86,8	86,8	88,5
Radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieża..... <i>Radio, radio tape recorder, radio with compact disc player or radio tape recorder with compact disc player, stereo music system</i>	—	-	-	-
Odtwarzacz DVD..... <i>DVD recorder</i>	92,6	94,6	95,1	90,8
Kamera wideo ..... <i>Video camera</i>	100,0	97,3	95,0	88,5
Cyfrowy aparat fotograficzny ..... <i>Digital camera</i>	96,4	102,9	103,1	101,0
Komputer osobisty ..... <i>Personal computer</i>	101,5	103,4	103,8	100,0
w tym laptop, tablet ..... <i>of which laptop, tablet</i>	110,0	114,0	114,9	110,6
Komputer z dostępem do Internetu ..... <i>Personal computer with access to the Internet</i>	102,2	104,2	104,9	100,3
Komputer bez dostępu do Internetu ..... <i>Personal computer without access to the Internet</i>	81,6	85,7	85,7	90,0
Drukarka ..... <i>Printer</i>	98,0	97,4	97,5	96,7
Telefon komórkowy..... <i>Mobile phone</i>	100,8	102,6	102,3	103,4
Pralka automatyczna..... <i>Automatic washing machine</i>	101,6	102,5	102,1	104,2
Odkurzacze elektryczne..... <i>Vacuum cleaner</i>	100,4	100,6	100,4	101,3
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka lub zamrażarka ..... <i>Refrigerator, fridge-freezer or freezer</i>	100,3	100,2	100,1	100,0
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	103,5	107,3	106,2	110,6
Robot kuchenny ..... <i>Kitchen robot</i>	103,0	104,7	104,0	106,5
Zmywarka do naczyń..... <i>Dishwasher</i>	110,1	115,5	116,9	100,0
Rower (bez dziecięcego)..... <i>Bicycle (excluding children's)</i>	99,8	100,8	100,6	101,1
Samochód osobowy ..... <i>Passenger car</i>	101,3	102,1	101,4	101,5

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b) Dane nieporównywalne z danymi za 2014 r.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters. b) Data are not comparable with the data for 2014.

TABL. 48. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W ZASPOKAJANIU POTRZEB
DIFFICULTIES IN SATISFYING RETIREES' AND PENSIONERS' NEEDS IN THEIR HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby <i>% of households declaring no possibility to satisfy a certain need</i>			
Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku..... <i>One week annual holiday</i>	42,7	53,0	50,0	66,5
Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień ..... <i>Meal with meat or fish every second day</i>	9,2	12,2	10,5	20,0
Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb ..... <i>Keeping home adequately warm</i>	8,9	11,8	9,8	20,9
Wymiana zużytych mebli ..... <i>Replacing worn out furniture</i>	52,5	67,4	65,3	77,0

TABL. 49. MIESZKANIA UŻYTKOWANE PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
DWELLINGS OCCUPIED BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe w m ² ..... <i>Average usable floor space occupied by household in sq. m.</i>	76,71	68,36	69,20	64,76
Przeciętna liczba pokoi użytkowanych przez gospodarstwo domowe..... <i>Average number of rooms occupied by household</i>	2,94	2,69	2,73	2,51
Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez gospodarstwo domowe na 1 osobę w m ² ..... <i>Average usable floor space occupied by 1 person in household in sq. m.</i>	27,37	36,38	36,46	36,02
Przeciętna liczba osób na 1 pokój ..... <i>Average number of persons per 1 room</i>	0,95	0,70	0,69	0,72

TABL. 50. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ EMERYTÓW I RENCISTÓW W URZĄDZENIA I INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE
EQUIPMENT OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN TECHNICAL AND SANITARY INSTALLATIONS

Wyposażenie mieszkań w: <i>Dwellings equipped with:</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
		W % <i>In %</i>		
Wodociąg ..... <i>Water supply</i>	99,3	99,0	99,1	98,8
w tym z sieci ..... <i>of which from a network</i>	94,0	94,0	94,3	92,7
Ustęp spłukiwany ..... <i>Flushing toilet</i>	97,4	96,4	96,7	95,0
Łazienkę ..... <i>Bathroom</i>	96,4	95,2	95,6	93,3
Ciepłą wodę bieżącą ..... <i>Hot running water</i>	96,4	95,0	95,7	92,4
w tym z sieci ..... <i>of which from a network</i>	30,6	30,2	31,3	25,5
Gaz ..... <i>Gas</i>	91,5	93,8	94,2	92,0
w tym z sieci ..... <i>of which from a network</i>	55,2	60,1	62,3	50,5
Centralne ogrzewanie ..... <i>Central heating</i>	85,1	83,5	84,8	77,6
Piece ..... <i>Stoves</i>	14,8	16,5	15,1	22,4
w tym elektryczne lub gazowe... <i>of which electric or gas</i>	3,6	3,6	3,7	3,1

TABL. 51. STAN MIESZKAŃ ZAJMOWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
CONDITIONS OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSHOLDS

Użytkowane mieszkanie <i>Dwelling</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Ma przeciekający dach, zawilgocone ściany, podłogi, fundamenty, butwiejące okna i podłogi ..... <i>It has a leaky roof, humid wells and floors, foundation, rotting windows and floors</i>	11,7	12,4	11,7	15,8
Jest narażone na nadmierny hałas pochodzący od sąsiadów lub z zewnątrz..... <i>It is exposed to excessive noise produced by neighbours or other outside source</i>	13,4	13,8	13,8	13,3
Jest położone w szczególnie uciążliwym otoczeniu ze względu na zanieczyszczenie środowiska (np. pył, dym, nieprzyjemne zapachy, zanieczyszczona woda)..... <i>It is located in a place, which surroundings are polluted by (for instance: dust, smoke, unpleasant smells, polluted water)</i>	11,1	11,3	11,4	10,8
Jest położone w rejonie zagrożonym przestępczością, przemocą, wandalizmem..... <i>It is located in an area, which is dangerous regarding crime, violence, vandalism</i>	6,5	6,3	6,0	7,4*
Jest położone w rejonie o złej infrastrukturze..... <i>It is located in an area, where infrastructure is bad</i>	7,0	7,6	7,4	8,5
Posiada balkon (taras), ogródek..... <i>It has a tarrace, a garden</i>	82,4	81,5	82,3	78,0
Jest zbyt małe..... <i>It is too small</i>	17,1	7,9	7,4	10,2
Jest zbyt duże..... <i>It is too big</i>	6,9	10,4	10,1	11,9
Jest wystarczająco ciepłe w zimie..... <i>It is warm enough during wintertime</i>	86,5	83,9	85,2	77,9
Jest wystarczająco chłodne w lecie..... <i>It is cold enough during summertime</i>	77,3	77,0	77,2	75,7

Znak (*) – zjawisko istniało, w wielkości większej lub równej 20 przypadków z próby, ale mniejszej niż 50.

**TABL. 52. SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW
DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW**
*SUBJECTIVE EVALUATION OF MATERIAL SITUATION OF RETIREES' AND
PENSIONERS' HOUSEHOLDS*

Sytuacja materialna jest <i>Material situation is</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację <i>% of the households evaluating their situation</i>			
Bardzo dobra ..... <i>Very good</i>	10,0	6,6	7,4	2,9
Raczej dobra..... <i>Rather good</i>	18,5	14,1	15,4	8,6
Przeciętna..... <i>Average</i>	55,8	59,8	61,1	54,2
Raczej zła..... <i>Rather bad</i>	11,3	14,5	12,5	23,3
Zła..... <i>Bad</i>	4,4	5,0	3,7	10,9

TABL. 53. SUBIEKTYWNA OCENA STANU ZDROWIA EMERYTÓW I RENCISTÓW
SUBJECTIVE OPINION ABOUT HEALTH OF RETIREES' AND PENSIONERS'

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	%			
Bardzo dobre ..... <i>Very good</i>	16,3	5,1	4,9	6,2
Dobre..... <i>Good</i>	41,6	24,0	25,3	17,6
Takie sobie, ani dobre, ani złe..... <i>Nor good, nor bad</i>	27,9	41,6	42,1	39,2
Złe..... <i>Bad</i>	11,7	23,4	22,3	29,3
Bardzo złe..... <i>Very bad</i>	2,4	5,9	5,5	7,6

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH *SYMBOLS*

- Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero
- Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
- Kropka (.) - zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
data not available or not reliable
- Znak (x) - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
not applicable
- „W tym”
„Of which” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
indicates that not all elements of the sum are given

WYKAZ SKRÓTÓW *ABBREVIATIONS*

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych
SII – Social Insurance Institution

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
ASIF – Agricultural Social Insurance Fund

MON – Ministerstwo Obrony Narodowej
MND – Ministry of National Defence

MS – Ministerstwo Sprawiedliwości
MJ – Ministry of Justice

MSWiA – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
MIA – Ministry of Interior and Administration

FUS – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych
SIF – Social Insurance Fund

FER – Fundusz Emerytalno-Rentowy
PF – Pension Fund

GBRZ – oznaczenie świadczenia rolnego wypłacanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi

GBRZ benefit – agricultural benefit paid by the Agricultural Social Insurance Fund in an amount of 50% of that benefit due to right to employee benefits simultaneous to foreign benefits